

Градска библиотека Суботица
Szabadkai Városi Könyvtár
Gradska knjižnica Subotica

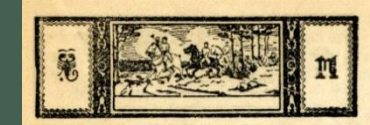
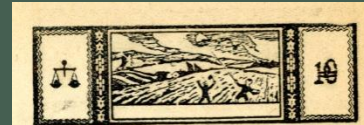
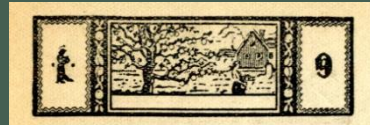
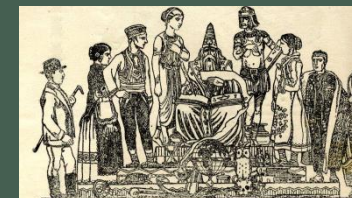
Calendaria in Zabathka

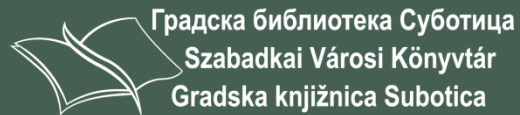
Kalendari u Gradskoj biblioteci Subotica

Autori: Iren Bogнар, Anita Lalić, Helena Omerović

2022.

Calendaria in Zabathka *Kalendari u Gradskoj biblioteci Subotica*

Elektronska izložba

Autori: Iren Bognar, Anita Lalić, Helena Omerović

Subotica, 2022.

Povodom izložbe kalendara iz zbirki Gradske biblioteke Subotice

Gradska biblioteka Subotica ovom prilikom poklanja široj javnosti izložbu bibliotečkog materijala iz svoje riznice. Ovoga puta Vas pozivamo na putovanje u vremenu jer smo pripremili izdanja koja su svedoci svoga vremena, kalendare. Ovo su periodična izdanja, godišnjaci, koja u sadržaju slede aktuelnosti prethodne godine i prognoze za sledeću godinu u svetlu narodnog verovanja, politike, odnosno nauke i koji svedoče o jednom omeđenom vremenu. Interesantno je udubiti se u njihov istorijat i u njihove sadržaje, a isto toliko je zanimljivo pogledati njihove korice koje uvek odražavaju stil i pečat svoga doba...

Kalendari kao odraz kulturno-političkih i ekonomskih prilika jedne zajednice

Zanimljivo je istraživati kalendare jer su ujedno i prozor u društveni život i prilike jedne zajednice u određenom periodu. Uz istraživanje samih publikacija, paralelno moramo da istražujemo istorijske i političke prilike tog vremena, da identifikujemo izdavače, urednike da bi pronašli motiv za objavljivanje sadržaja koji se nekad transparentno, nekad prikriveno pojavljuju u njima. Kalendari su najčešće i glasila određenih političkih struktura i ideologija...

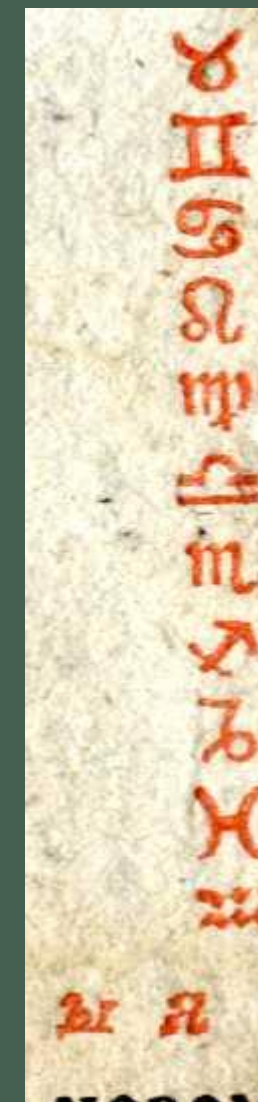
Štamparije kao izdavači i komercijalni aspekt izdavaštva kalendara

Kalendari su namenjeni široj publici, te su izdavači našli u njima materijalni interes pošto su se izdavali u većim tiražima i oni su se ispostavili kao primamljivi za oglašivače i sponzore. U svakom slučaju, široka ili oskudnija paleta izdavača i štamparija koja se pojavljuju u ponudi kalendara svedoči o prilikama u štamparstvu određenog doba kao i o kulturalno-političkoj strukturalizaciji društva u kojem su se određene grupe okupljali oko nekog lista, odnosno kalendara i njihovih izdavača. U ovom kontekstu, štamparije, odnosno izdavači su obeležili svoje vreme i putem kalendara. Subotička štampa je izuzetno bogata u odnosu na druge gradove slične veličine.

Kalendari – štivo za sve

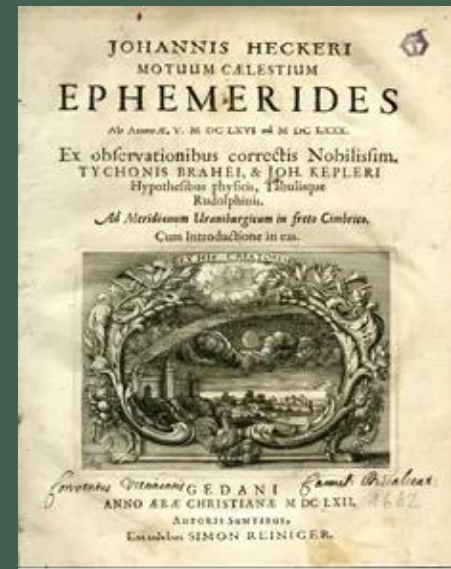
Kalendari su vrsta periodičnih publikacija koje jednom izlaze godišnje i obično sadrže deo koji služi za merenje vremena, odnosno drugi deo je suštinski dodatak sa štivima, korisnim savetima, književnim i drugim priložima, za prosvetljenje naroda odnosno za zabavu. Kalendarski deo je davao uvek aktuelnost izdanju, a razni prilozima su na ovaj način bili dostupni u domaćinstvu, nekada su bili jedino štivo u kući.

Prvi kalendari su bili za potrebe sveštenstva, za užu publiku i naučnike. (Cindori-Šinković, 2011, str. 129)

Prvi kalendar za široku publiku

Najstariji kalendar koji je već bio namenjen široj publici objavljen 1474. godine na latinskom jeziku u Nirnbergu. Njegov autor bio je jedan od najpoznatijih astronoma i matematičara svog vremena, papin savetnik za reforme kalendara, Johan Miler Regiomontanus iz Kenigberga.

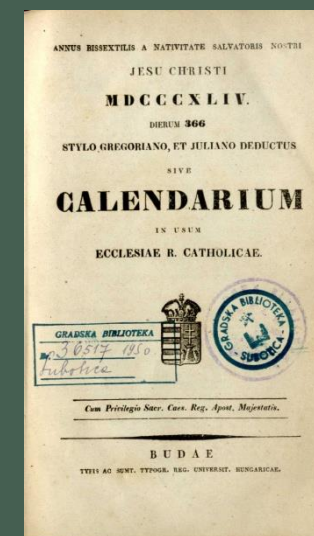
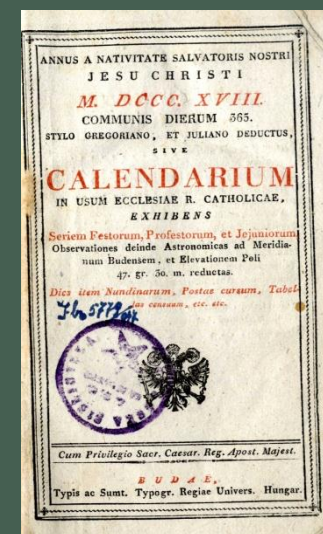
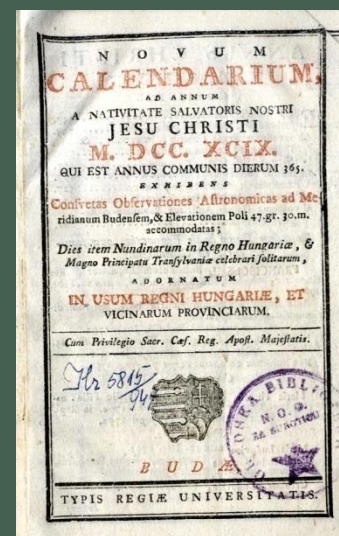

Johan Miler
Regiomontanus

Kalendari na latinskom jeziku u fondu Gradske biblioteke iz XVIII i XIX veka

U Evropi se kalendari počinju sve više pojavljivati krajem XVII veka, a tokom XVIII i XIX veka će postati sve popularniji među narodom. Kalendari postaju najvažnije sredstvo masovne komunikacije kojim se može šira publika ne samo prosvetivati, nego i ideološki upravljati.

U zbirkama Gradske biblioteke Subotice najstariji kalendari sa teritorije Mađarske su na latinskom jeziku (Calendarium novum, Budim, 1799, zatim kalendari iz 1818. i 1844).

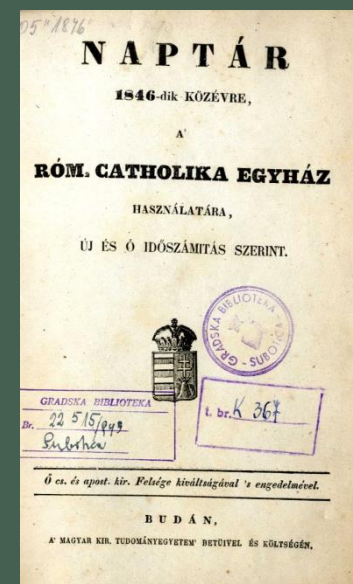

Kalendari na mađarskom jeziku u zbirci stare i retke knjige iz XVIII i XIX veka

Prvi kalendar na mađarskom jeziku izdao je Ištvan Sekelj u Krakovu između 1545. i 1550.

Od kraja XVII veka u Mađarskoj je pored crkvenih kalendara sve više kalendara privatnih štamaprija, koje su služile potrebama užih društvenih zajednica, raznih društvenih slojeva, ali i jačanju države i političke strukture.

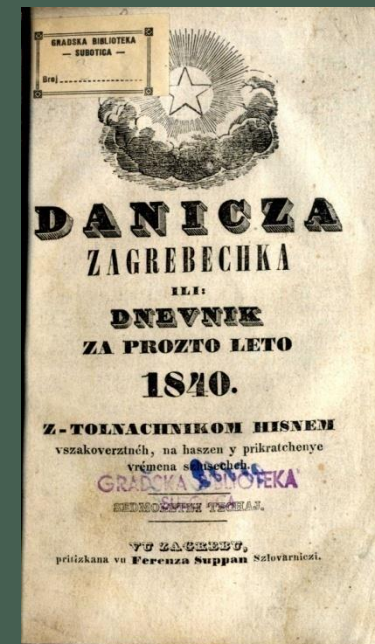
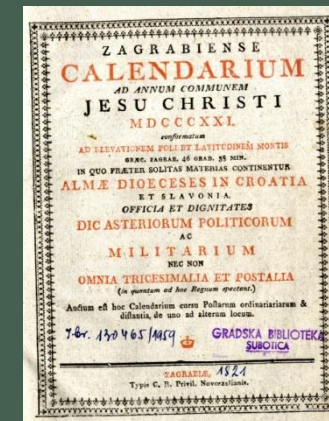
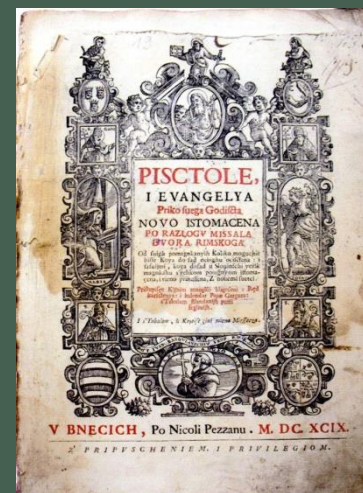
U staroj i retkoj zbirci Gradske biblioteke Subotice najstariji kalendar na mađarskom jeziku je *Katolički kalendar za 1846.* izdat u Budimu sa dozvolom njegovog veličanstva kralja, zatim *Državni kalendar iz 1867.* iz doba Pogodbe sa Monarhijom.

Najstariji hrvatski kalendari

„Najstariji hrvatski kalendari takođe su štampani uz religijske knjige, kao npr. uz *Nauk krstijanaski* Matije Divkovića iz 1611 ili uz *Pištole i evanđelja priko svega godišta* Ivana Bandulića (Venecija, 1613) u kojem se objavljuje kalendar pape Grgura. Među značajne hrvatske štampane kalendare spadaju *Kalendarium* iliti *Misečnik Horvatski* Pavla Rittera Vitezovića (Zagreb 1695) i *Horvatzki stoletni kalendar od leta 1818 do leta 1819* Antuna Rožića (Zagreb 1818). Kalendari su i u hrvatskoj doprineli stvaranju široke čitalačke publike.” (Cindori, 2011, str. 132) Treba istaći i kalendare koje su štampali Franjevci u Budimu u XVIII veku (Stjepan Vilov, Emerik Pavić, Marijan Lanosović, Đuro Rapić itd), zatim svetovne kalendare do polovine XIX veka, koji su bili namenjeni Hrvatima u Ugarskoj i Slavoniji. U Budimu je još štampan i Obchenski ilirski kalendar za 1837.

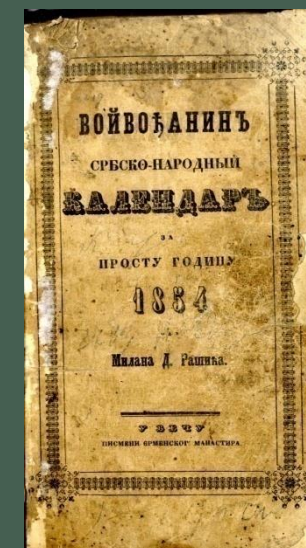
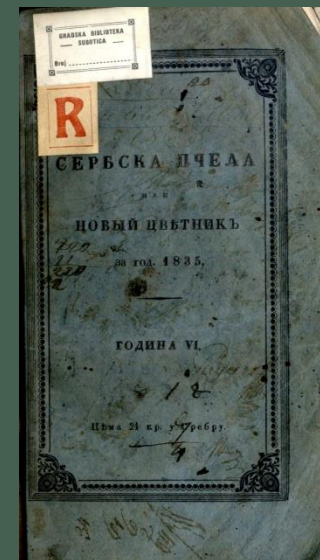
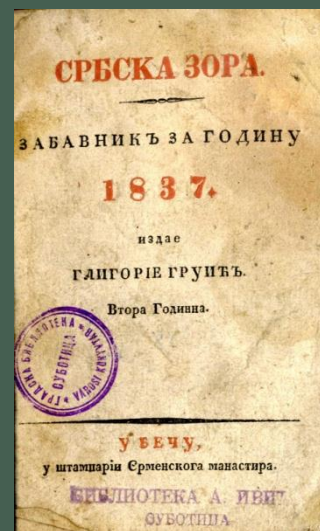
Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: Bandulović Pisctole i Evangelya Priko suega Godiscta novo istomacena po razlogu Missala Dvora Rimskoga : pristupisce k'gnim mnogij blagosoui Red karsctenya i kalendar Papæ Gargura s'Tabulom Blagdanih pomiscgliuij i s'Tabulom, ù koyoise čini miena Miessecza, V Bnecieh, [1682] ; Ztoletni horvatzki kalendar do leta 1901, Zagreb, 1819 ; Zagrebiense Calendarium, Zagreb, 1822 ; Danicza ili Dnevnik : za prozto leto... z- tolnachnikom hisnem vszakoverzneh na hazsen y prikratchenye vremena szlusecheh, Zagreb, 1840 .

Srpski kalendari iz Budima i Beča

U Srbiji i u Austrougarskoj monarhiji kalendari se rasprostranjuju u XVIII i XIX veku i postaju širim masama dostupno, omiljeno štivo. Prvi srpski kalendari se pojavljuju u Budimu i u Beču na uzor stranih kalendara.

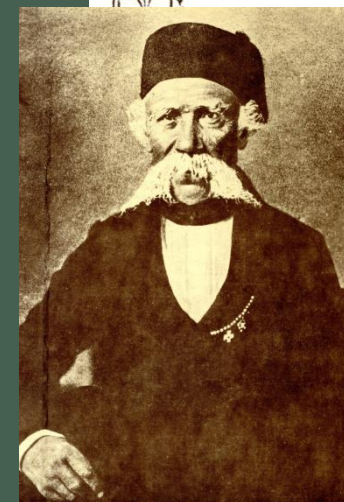
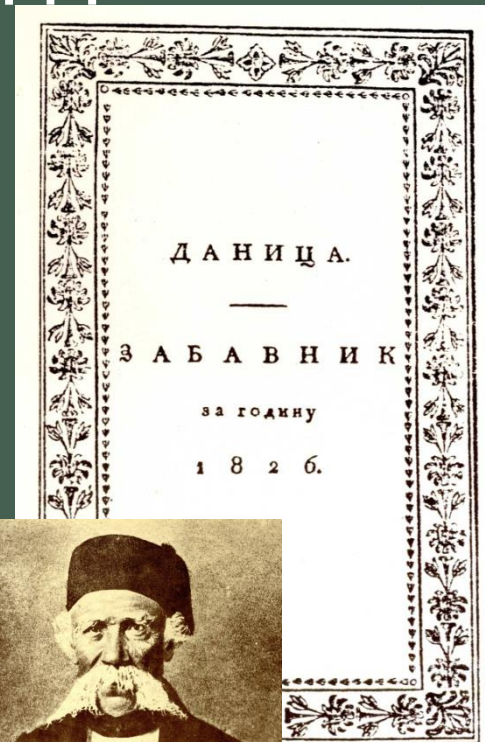
Srpski kalendari iz fonda Gradske biblioteke Subotice: *Srbska zora*, Beč, 1837; *Serbska pčela*, Budim, 1830, 1835, *Vojvođanin*, srpsko-narodni kalendar za prostu 1854. godinu Milana D. Rašića, izdate u Beču.

Vuk Karadžić o prvim srpskim kalendarima

Milorad Pavić (1969) citira Vuka Karadžića koji piše u tada neobjavljenom predgovoru namenjenim svom kalendaru *Danici, Zabavnika za godinu 1826*: „Kalendar je knjiga, koja narodu najviše polze može učiniti: jedno za to, što se svake godine izdaje; drugo, što ga gotovo svi ljudi kupuju, koji čitati znadu; a treće, što se cijelu godinu po rukama neprestano premeće...”

Kićović (1959) konstatuje „Članak je zanimljiv iz više razloga: iz njega se saznaje Vukova potreba da se odluči za jednu novu vrstu publikaciju, njegov odnos prema mitropolitu Stevanu Stratimiroviću, zatim još je jedan slučaj za narodni jezik, i najzad, upoznaju se neke pojedinosti o nesačuvanom kalendaru Zaharije Orfelina.” (str. 99).

Vuk Stevanović Karadžić

Među srpskim kalendarima, uzor je bio kalendar Zaharija Orfelina

„Srbi su u tom utekli od Turaka, i još od nekolicke manja naroda u Turskoj, što imaju tobože svoj kalendar; ali po nesreći moramo priznati, da je današnji Srpski kalendar, koji se štampa u Budimu, najbepametniji između sviju Evropejski kalendara”. Vuk Karadžić je ovim kritikovao dotadašnje kalendare koji su po njemu strani od duha srpskog naroda, takođe, kritikuje njihov jezik. Ističe *Večni kalendar* Zaharija Orfelina kao uzor, kakav bi on trebao da bude.

Najstariji srpski kalendar u fondu Gradske biblioteke Subotice:

Zaharije Orfelin, *Вѣчні то естъ ое начала да конца міра траюштіі Календарь, содержаштіі в себѣ Свѣтцеслов и краткаѣ, по Восточнѣ Ц(е)ркве исчисленію, о крѣгах годовѣх, и прочих принадлежаштіх вештеі изѣсненіе; к томѣ фѣзическаѣ о тѣлах міра, и о воденѣх и воздѣшнѣх приключеніеѣх разсѣжденіе; с прибавленіем с(вѣ)штеннѣ и свѣтскіе Хронологіи нѣнь первѣе на славенском язѣкъ в ползславеносербских народѣв : С фѣіурами, Віеннь, 1789.*

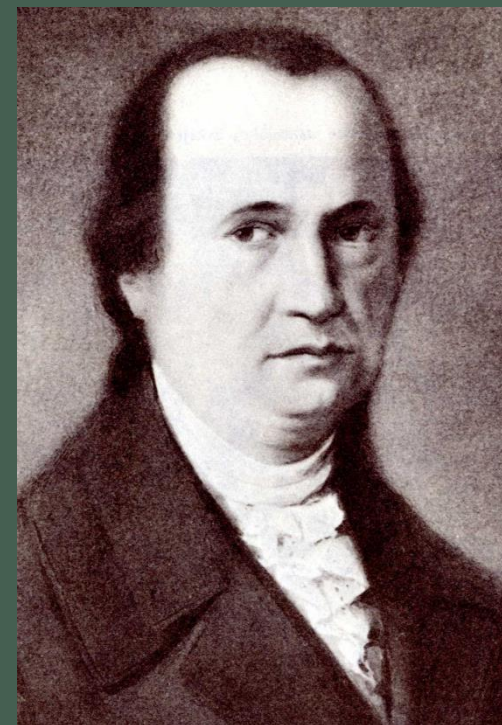

Zaharije Orfelin

Nacionalno osveščivanje uz kalendare

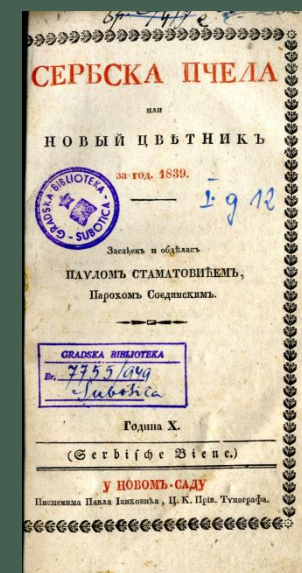
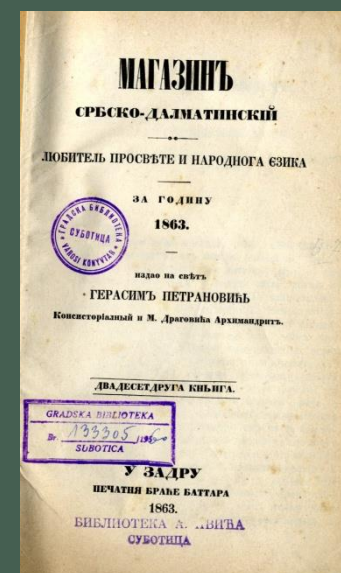
„Vuk Karadžić, pored toga što se ugledao na *Kovčežić* rajnskog domaćeg prijatelja Johana Petera Hebela (1760–1826) i iz njega preuzimao čak i prevodio pripovetke za svoj zabavnik *Danicu*, u predgovoru svog zabavnika izdvaja i kalendar i magazin Zaharije Orfelina, koji su, opet, imali svoj uzornik u ruskim sličnim publikacijama – čak i pored svega toga treba istaći da svi srpski pisci, umni Srbi tog vremena, u želji da valjano porade na kulturološkom usponu svog naroda i njegovom nacionalnom osveščivanju, nastoje da pronađu sopstveni kulturološki model podoban srpskom nacioni. Istovremeno, duboko oslonjeni na klasičnu i vizantijsku tradiciju, vodeći srpski pisci tog vremena sagledavaju kulturu svog naroda kao deo jedinstvenog prostora. Orfelin prati značajne knjige koje se objavljuju u Moskvi, Lenjingradu, Beču, Budimu, Lajpcigu, Veneciji, u prvom planu su mu autori slovenskog, posebno južnoslovenskog porekla.” (Maticki, 2010, str. 356)

Dositej Obradović

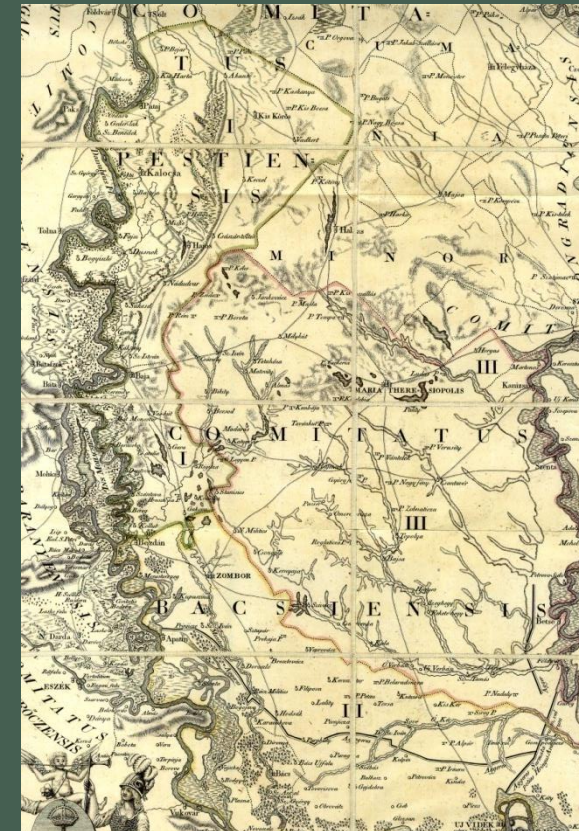
Sledbenici Orfelinovog Magazina i Dositejevog Cvetnika

Iz kulturološkog aspekta, veoma je važan kontinuitet srpske književne periodike koji se kroz decenije nastavlja na Orfelinov *Magazin* i Dositejev cvetnik *Basne*. Da pomenem *Letopis Matice srpske*, posebno prvu njegovu fazu magazinskog tipa, pokrenutog sa punom svešću o značaju Orfelinovog *Magazina* koji je, najpre, uz primisao na cvetnik, trebalo da nosi ime *Serbska pčela*, Vukovu *Danicu* koja je u osnovi nacionalni magazin prvoga reda, *Serbsku pčelu* Pavla Stamatovića, *Golubicu s cvetom knjižestva srbskog* Jovana Hadžića, *Srpsko-dalmatinski magazin* koji je trideset godina izlazio u Zadru i Zagrebu. Sva ova periodična glasila imaju zajedničku žanrovsku osnovu i programsku usmerenost, svest o postojanju prethodnika i stvaranju nove srpske književnosti. (Maticki, 2010, str. 356)

Najstariji kalendari na prostoru Subotice

„Krajem XVII veka, u vreme dolaska Bunjevaca i Šokaca na teritoriju Austrijskog carstva, postojala je bogata tradicija kalendara skoro na svim jezicima naroda koji su tu živeli. Do XVII veka ovi godišnjaci doživeli su mnoge promene prilagođavajući se praktičnim potrebama i duhu i vremena, a osvajali su sve širu čitalačku publiku dopirući i do nižih društvenih slojeva. Usavršavanjem procesa štampanja i usled velikih tiraža cena im je postala pristupačna i sironašnjim porodicama za koje su predstavljali verovatno jedinu porodičnu lektiru.” (Cindori-Šinković, 2011, str. 129)

Karta kaločajske-bačke crkvene županije iz 1801. godine

Prvi subotički kalendar

Tri godine nakon osnivanja Bitermanove štamparije, 1847. godine izašao je prvi subotički kalendar: *Korisni kalendar za dve mađarske domovine (Szabadkai Naptár, vagy közhasznú kalendárium a két magyar haza számára)*, kao prvo godište, ali se narednih godina više ne javlja. Jedini poznati primerak ovog kalendara čuva se u Nacionalnoj biblioteci „Sečenji” u Budimpešti. Kalendar je štampan na 64 strane i pored kalendarskog dela i dela o vašarima, donosi članke iz poljoprivrede, istorije, ekonomije, statističke podatke, zabavne priloge i narodne pesme. Kratak opis Subotice na stranama 23–27. sadrži podatke o stanovništvu, školstvu, privredi, turizmu, o aktuelnom gradskom činovništvu, čija su imena i služba tačno navedena. (Bašić-Palković, 1996)

PRVI SUBOTIČKI KALENDAR ZA 1847. GODINU / Az első szabad-

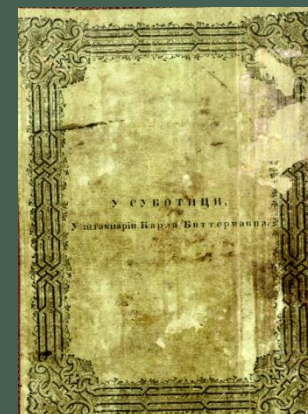
Prvi kalendar na srpskom jeziku koji je štampam u Subotici

„1848. godine u Subotici je štampam prvi srpski kalendar *Zimzelen* (srbsko-narodni mesecoslov) koji je uredio i izdao Aleksandar Andrić (1816–1876), srpski književnik i publicista. Poeziju i književne radove, Andrić je objavljivao u *Letopisu Matice srpske*, *Peštansko-budimskom skoroteči*, *Podunavki*, *Golubici*, *Vojvođanki* i u listovima koje je sâm izdavao.”

„*Zimzelen* je pokrenut 1846. godine i sa manjim prekidima izlazio je sve do 1861. Prvo godište štampano je u Beogradu, drugo u Segedinu, treće u Subotici (1848), a ostala godišta u Karlovcima, Beču i Beogradu.”

„**Treće godište ovog kalendara (koji je dugo izlazio, za razliku od ostalih) nalazi se u bogatoj zbirci stare i retke knjige Gradske biblioteke u Subotici.** Ostala najstarija zavičajna izdanja čuvaju se u Novom Sadu, Beogradu, Zagrebu i Budimpešti i ta nas činjenica ponovo podseća na značaj očuvanja kulturno-istorijske baštine svake sredine, ma kako ona bila mala i uslovno rečeno „periferna”.

„Sadržaj 'Zimzelena' za 1848. godinu pretežno je književno-umetničkog, ali i zabavnog karaktera.” (Bašić-Palković, 1996, str .132)

Kalendari u zbirkama drugih biblioteka na srpskom jeziku koji su štampani u Subotici

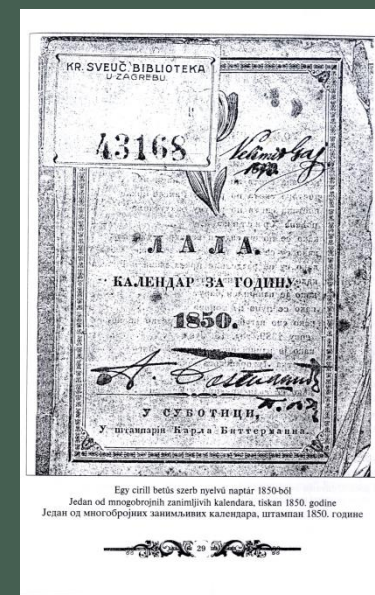
Subotička bibliografija navodi kalendare izdate u Subotici koje nisu u fondu Gradske biblioteke Subotice:

Crkveni i narodni kalendar za godinu 1850.

Zvezda, kalendar za 1850. (i 1851)

Ove kalendare poseduje Biblioteka Matice srpske. Kalendar *Lala* iz 1850. nalazi se jedino u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Prvi bunjevački kalendari su iz 1868. i 1869, a njihove kopije se čuvaju u Srpskoj akademiji nauka. (Bašić-Palković, 1996, str. 129)

Prvi bunjevački kalendari

„Prvi bunjevački kalendari objavljeni su u drugoj polovini XIX veka kad i prvi bunjevački listovi, te predstavljaju početak razvoja periodike kod Bunjevaca i Šokaca, koji su u to vreme živeli u Austrougarskoj monarhiji, skoncentrisani oko Subotice, Sombora, Baje, Segedina, Kaloče i drugih mesta zajedno sa ostalim slovenskim življem.”

Po hronološkom redu izdavanja među najstarijim kalendarima koji su izdati u Subotici je *Bunjevački kalendar za pristupnu godinu 1868. koja ima 366 dana*, zatim drugi broj ovog kalendara za 1869. godinu.

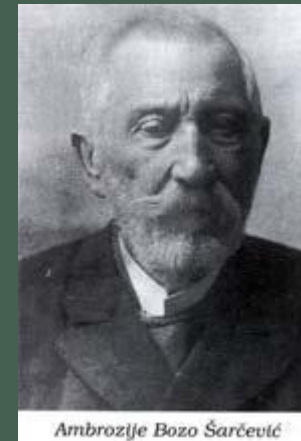
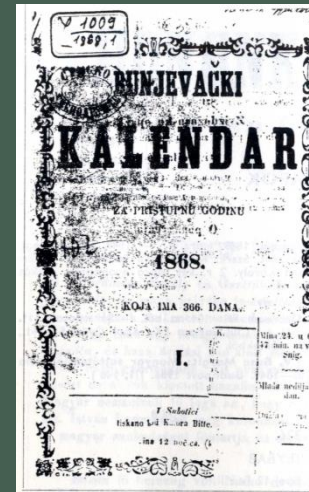
„Prvi *Bunjevački kalendar za pristupnu godinu 1868.* objavljen je u Subotici, a prve *Bunjevačke i šokačke novine* u Kaloči 1870. godine. Oba izdanja predstavljaju početak tzv. preporodne književnosti i buđenja nacionalne svesti kod Bunjevaca, kako se to ističe u programskim člancima.” (Bašić-Palković, 2011, str. 134)

Bunjevački kalendar za 1868. i 1869.

„Bunjevački kalendar je prvi kalendar u bačkih Bunjevaca nakon Austrougarske nagodbe. Izlazio je u Subotici za 1868. i 1869, s time da je prvi broj tiskan u novosadskoj Platonovoj tiskari, dok su korice prvog broja i drugi broj tiskani u Subotici kod Kalora (Karla) Bittermanna. Sadržava uobičajeni kalendarski dio, bunjevačke narodne pjesme (u drugom broju tiskane ćirilicom), povijesne članke, savjete i dr. Tako je kalendar u cijelosti anonimn, uređivao ga je srpski publicist Đorđe Popović-Daničar u suradnji s narodnim preporoditeljem Ambrozijem Šarčevićem i subotičkim trgovcem Timotijem Radićem, koji su kalendar poslije i prodavali.“ (Bačić (ured.), 2005, str. 34)

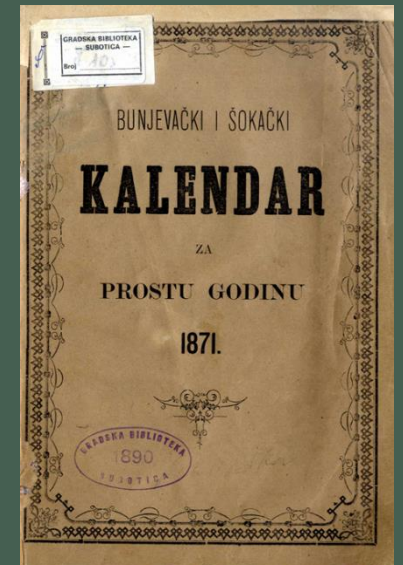
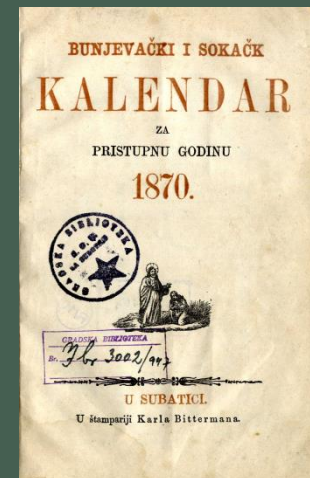
Zanimljivo je da ovi kalendari objavljuju vredne demografske podatke o stanovništvu Subotice. Drugo godište donosi bunjevačke narodne pesme i to štampane na ćirilici.

Bunjevački i šokački kalendar za pristupnu godinu 1870.

Izlazio je u Subotici, a štampan je u subotičkoj štampariji Bitermanovih. Prvi je broj izdat za 1870., a sačuvani su još brojevi za 1871. i 1879. Poslednji je naslovljen *Bunjevačko-šokački kalendar*. Iz kasnijih napisa može se zaključiti da je kalendar izašao i za 1876. 1881. i 1882. Pretpostavlja se da je prva dva broja uredio Ambrozije Šarčević, zatim kapelan subotičke crkve sv. Jurja Ivan Radić, subotički novinar Teodor (Božidar) Vujić te srpski pesnik Laza Knežević, je autor pesme *Bunjevačko prelo*. Najveći deo kalendara čine književni prilozi, pesme, kratke novele i pripovetke, te razni poučni članci, dok su istorijski članci malobrojni. (Bačić (urednik), 2005, str. 34.)

Varijante naziva kalendara: *Bunjevački i šokački kalendar* (i kao: *Bunjevačko-šokački kalendar*, 1870, 1871, 1879, 1881). U Subotičkoj bibliografiji II ne spominje se *Bunjevačko-šokački kalendar* za 1881. godinu, on se spominje u bibliografiji *Bunjevačko-šokački kalendari 1868–1914*.

Bunjevačka i šokačka Danica

Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, 4. Bu, na strani 24. piše:

„*Bunjevačka i šokačka Danica (Bunjevačka Danica)*, kalendar čije je objavljivanje nekoliko puta najavljeno 1874. u Antunovićevoj *Bunjevačkoj i šokačkoj vili* od 2. VII 1874. oglašava se kako će Ivan Burnać za iduću godinu u Baji tiskati kalendar *Bunjevačka i šokačka Danica*.” U *Subotičkom glasniku* od 14. XI 1874. piše pak : „sa više strana zapitani smo za Kalendar 'Bunjevačka Danica' od g. I. Burnaća, da li se već može dobiti. Mi još nismo isti kalendar dobili, ali se nadamo da će nam se za kratko vrijeme poslati, jer je već ispod tiska izašao. Samo još na uvez čeka.” Nije poznato kako je planirani poduhvat završen, no u literaturi se ne spominje da je kalendar uistinu objavljen, a nema ni sačuvanih primeraka.

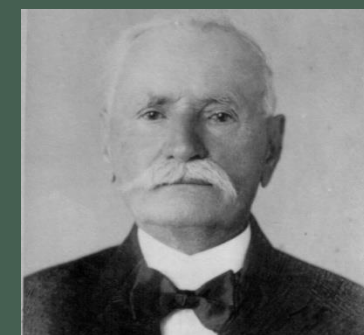
Subotička Danica, Danica ili subotički kalendar...

Subotička Danica: kalendar za ... godinu, urednik mu je Stjepan Beretić. Izlazio je sa prekidima: 1884–1914; 1919–1941; 1945–1946; 1971–1972; 1984–.

„Prelomni trenutak nastaje u vreme pojave kalendara *Bunjevačko-šokačka Danica ili Subotički kalendar za pristupnu godinu 1884.* koji će u Subotici izlaziti narednih 30 godina, pa i posle svetskih ratova...” (Bašić-Palković, 2011, str. 134).

„Izdanje prvog godišta *Danice* za 1884. godinu pojavilo se u tiražu od 600 primeraka, u štampariji Šime Prčića (Pertića)... Kasnije štampanje i izdavanje ovog kalendara preuzima Josip Biterman, pod imenom *Nova Danica ili Bunjevačko-šokački kalendar.*” (Bašić-Palković, 2011, str. 135)

Jedan od istaknutih saradnika *Danice* bio je Mijo Mandić, urednik lista *Neven* koji je svoje tekstove potpisivao pseudonimom „Seljanin” ili inicijalom „S.” (Bibliografija Mije Mandića).

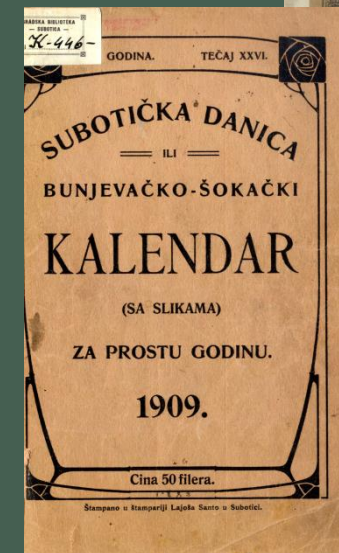
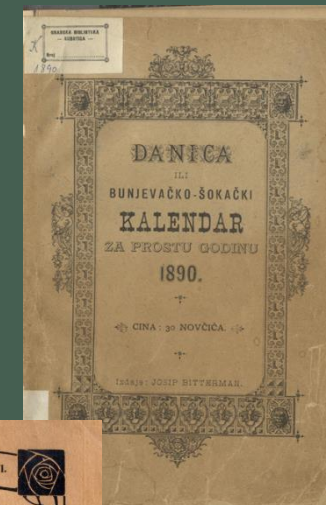
Mijo Mandić

Danica ili Bunjevačko-šokački kalendar

Ovaj kalendar je pokrenut pod nazivom *Bunjevačko-šokačka Danica*. Tokom izlaženja često je menjao naziv; od 1925. godine sporedni stvarni naslov joj je *Subotička Danica*; od 1971. god. naslov je bio *Subotička Danica*.

Varijante naziva Danice: *Subotička danica; Bunjevačko-šokački kalendar; Bunjevačko-šokački kalendar ili Subotički kalendar; Nova Danica ili Bunjevačko-šokački kalendar; Danica ili Bunjevačko-šokački kalendar, 1884–1914*).

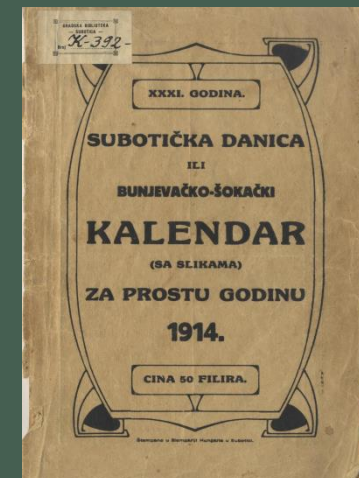
Izlazio je kontinuirano sa manjim-većim prekidima: 1883–1914; 1919–1941; 1945–1946; 1971–1972; 1984–.

Poslednji predratni broj *Subotičke Danice* iz 1914.

Subotička Danica ili *Bunjevačko-šokački kalendar za prostu 1914. god.* (štampa „Hungarija”, Subotica) je poslednji predratni kalendar pored *Kalendar Katoličkog pučkog saveza za 1914. godinu* (Zadružna štamparija „Svetog Antuna”).

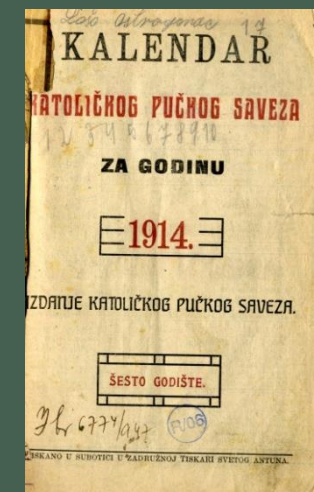
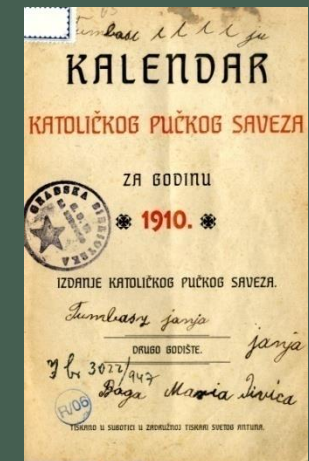
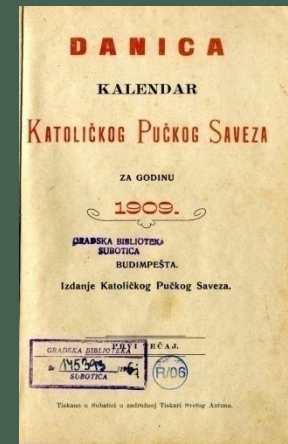
Sledeći broj izašao je pod istim nazivom 1919. u Zagrebu.

Kalendar Katoličkog pučkog saveza

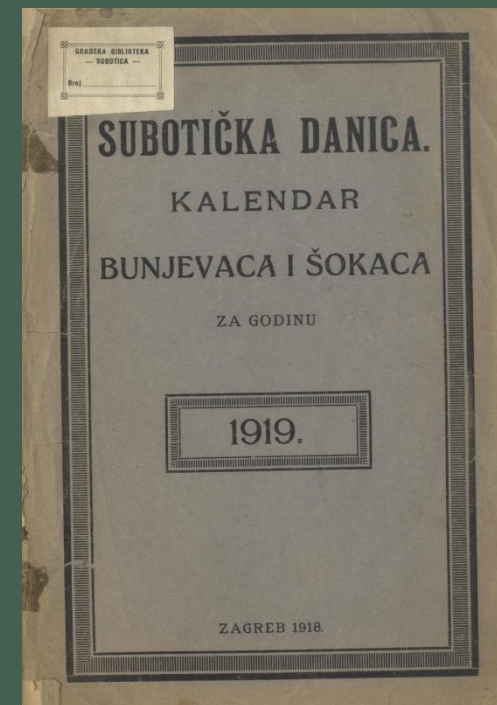
Kalendar Katoličkog pučkog saveza (prvo godište kao: *Danica kalendar Katoličkog pučkog saveza, 1909–1914*)

Objavljen je za godišta 1909–12, 1914–15. i 1917. Do rata je izlazio u Subotici, gde je štampan u Zadružnoj štampariji „Svetog Antuna“. Prvi je broj naslovljen *Danica – Kalendar Katoličkog pučkog saveza*, a sva kasnija izdanja bez reči *Danica*.

Prvi posleratni broj *Subotičke danice* 1919.

Subotička danica nakon Prvog svetskog rata izdata je u Zagrebu, u vremenu kada se još nisu konsolidovale vlasti, te pokušavajući da izbegne cenzuru objavljuje fotografije sa ratišta iz ugla Centralnih sila.

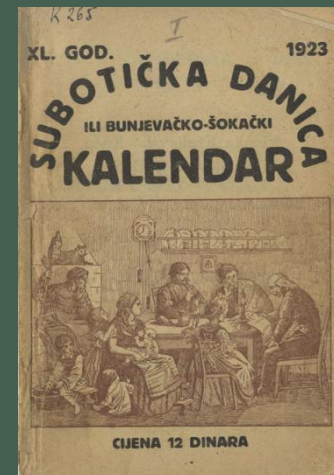
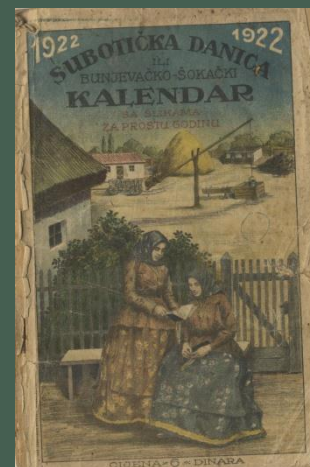
Subotička Danica između dva rata

Između dva rata sačuvan je kontinuitet izlaženja uz malu pauzu.

Subotička Danica ili Bunjevačko-šokački kalendar za 1922. god. štampa se već u Subotici u štampariji „Fišer”, Subotica.

Urednici su bili od 1926. Miško Prčić; od 1932. Blaško Rajić.

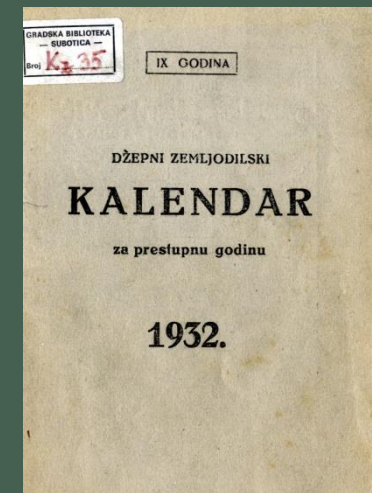
1938. naziv joj je samo **Subotička Danica**.

Zemljodilski kalendar, 1924–1927.

Prvi broj *Zemljodilskog kalendara za pristupnu godinu 1924.* je izdat 1923. a izdala ju je Zemljodilska kasina, a štampana je u Štampariji Etelke Rajčić. Urednik i izdavač od 1930. je Željko Rieger u Subotici.

Štamparije: od 1930. Sava Milađev, Sombor; od 1937. Gradska štamparija i knjigoveznica, Subotica. **Gradska biblioteka Subotica poseduje *Zemljodilski kalendar za 1927.* i *Džepni zemljodilski kalendar za prestupnu godinu 1932.* Prvo godište izašlo je 1924. godine.**

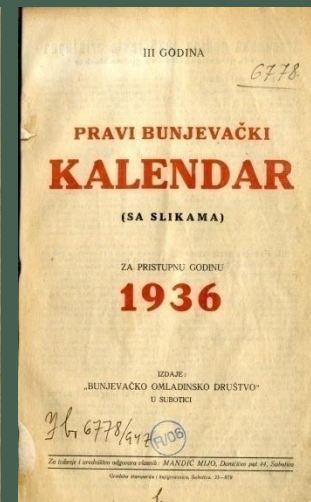
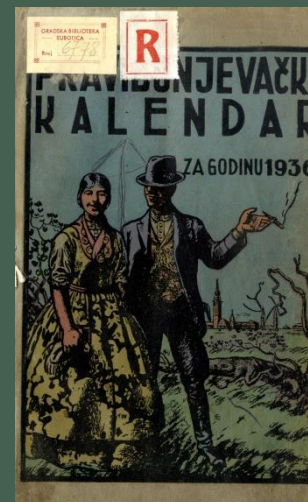
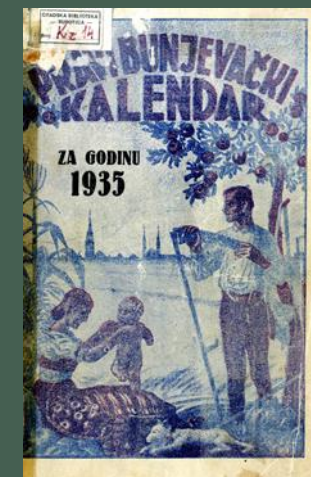

Pravi bunjevački kalendar 1934–1936.

Pravi bunjevački kalendar za *prostu godinu*... (sa slikama). Za izdanje i uredništvo odgovarao je vlasnik Mijo Mandić. Prvo godište je od 1934. i izlazio je do 1936. Izdavač je Bunjevačko omladinsko društvo. Urednik i izdavač Mijo Mandić. Izdavao ga je Bunjevačko omladinsko društvo koje je bilo kulturno udruženje jugoslovensko orijentisane bunjevačke omladine u Subotici. Naglasak su stavljali na prosvjećivanje naroda i na sakupljanje narodnog duhovnog blaga. Zalagali su se za naglasak identiteta Bunjevaca i njihovo priznavanje.

Ovaj kalendar je izlazio tokom tri godine.

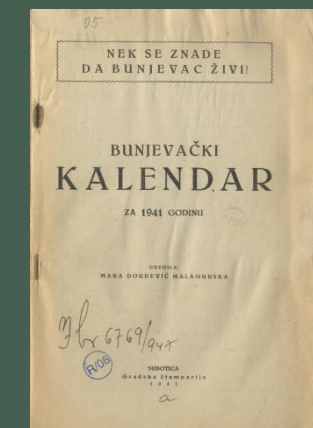
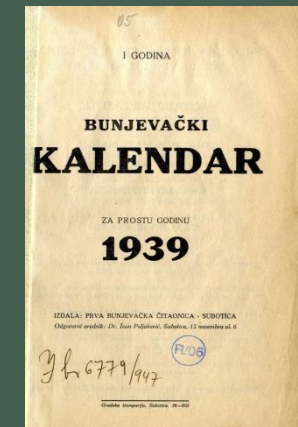
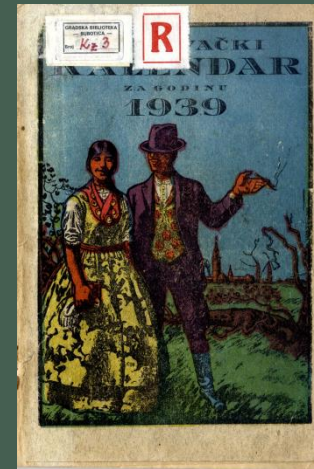
Nastavlja se kao *Bunjevački kalendar*.

Bunjevački kalendar 1939–1941.

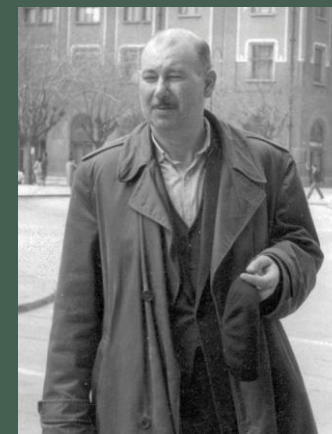
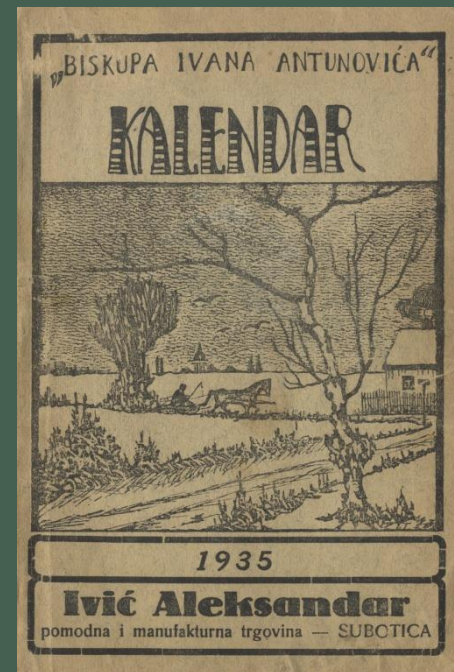
„Bunjevački kalendar, jugoslovenski orijentiran kalendar namenjen bunjevačkom puku u Bačkoj koji je izlazio u Subotici 1939–41. Izdavala ga je Prva bunjevačka čitaonica, a uređivao Ivan Poljaković, ujedno urednik Bunjevačkih novina. Kalendar je poštvovao tradicionalne forme uobičajene za narodne kalendare, a njegov je sadržaj jasno odražavao ideološko opredeljenje karakteristično za jedan deo bunjevačke zajednice u Bačkoj. Programska načela „Prve bunjevačke čitaonice“, koja se zauzimala za bunjevački opstojnost i narodnu posebnost te promicanje jugoslovenstva, odredila su uređivačku politiku kalendara.“ (Bačić, (urednik) 2005, str. 35)

Bunjevački kalendar izašao je prvi put 1939. i izlazio je do 1941. Odgovorni urednik bio je Ivan Poljaković. Izdavač je bila Prva Bunjevačka čitaonica. Štampan je u Gradskoj štampariji.

„Biskupa Ivana Antunovića“ kalendar, 1935.

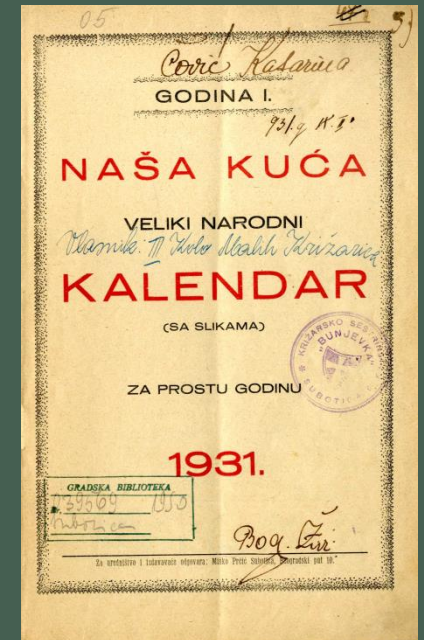
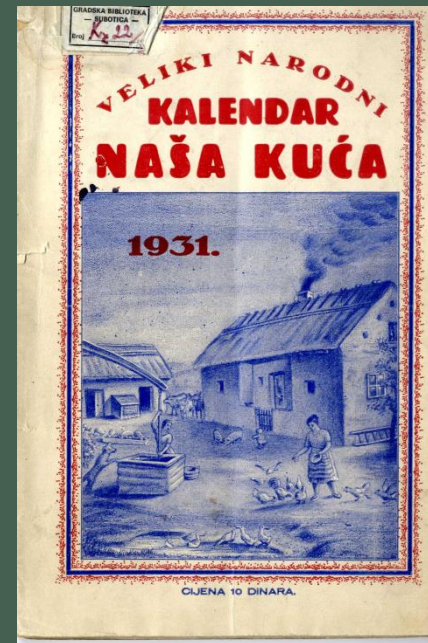
Izašao je samo jedan broj ovog kalendara. Izdalo ga je Jugoslavensko nacionalno društvo Biskup Ivan Antunović. Odgovorni urednik je bio Balint Vujkov. On u ovome objavljuje prve sakupljene narodne bajke. Zalažu se za „narodnu-bunjevačku stvar“ i za jugoslovenske ideje suprotno od hrvatsko-katoličko opredeljene *Subotičke Danice*.

Balint Vujkov

Veliki narodni kalendar Naša kuća, 1931–

Izdavač Velikog narodnog kalendara Naša kuća bio je Miško Prčić, hrvatski novinar i političar koji je uređvao *Hrvatske novine* od 1923. godine.

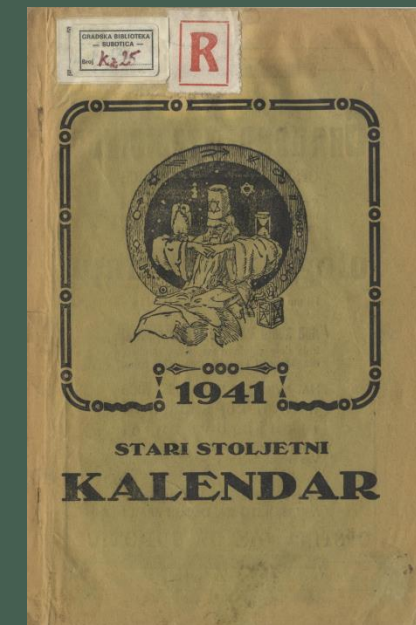

Stari stoljetni kalendar, 1941.

Kalendar za pristupnu / za običnu godinu ... – izlazio je u Subotici posle Prvog svetskog rata, (nemamo tačan podatak) do 1941.

Omotni naslov mu je *Stari stoljetni kalendar*

Štamparije u kojima se štampao ovaj kalendar bile su: 1936. Štamparija „Globus“, od 1937. „Gradska štamparija i knjigoveznica“, od 1938. Štamparija „Braća Fišer“, od 1939. „Grafika“, Subotica.

U međuratnom periodu nižu se kalendari važnijih izdavača

Između dva rata je izdavaštvo kalendara bilo u procvatu. Naročito su u velikom broju izlazili kalendari na manjinskim jezicima, ali i prevodi su bili česti.

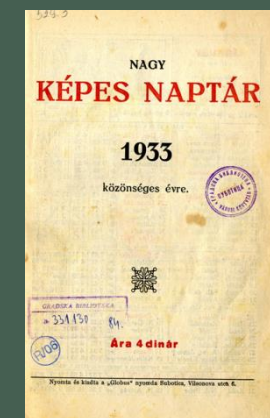
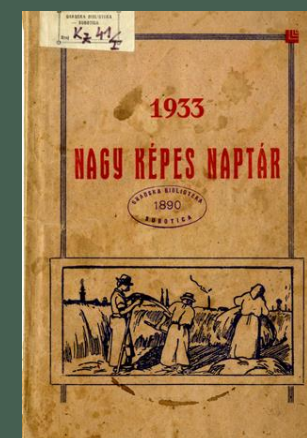
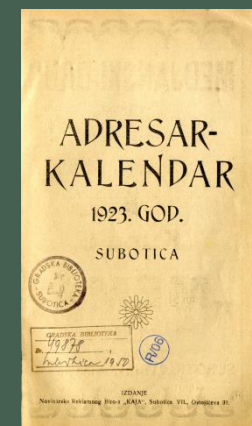
Naročito se ovo može reći za izdanja „Minerve” i „Međunarodnog novinskog zavoda”, ali nailazimo izdavače kao što su „Globus”, Novinsko reklamni biro „Kaja”, „Munka”, „Sv. Antun” , „Alfa” i drugi.

Često se dešavalo da su samo naslov kalendara i ciljnu čitalačku publiku menjali, a sadržaj im je bio isti ili skoro isti.

Novinsko reklamni biro „Kaja”, Štamparija i izdavač „Globus”

Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: Adresar – Kalendar 1923. godina. Kombinacija adresara i kalendara nije bila česta u ovo vreme.

Od izdanja Štamparije i izdavača „Globus” izdvajamo *Veliki ilustrovani kalendar iz 1933.* na mađarskom jeziku. „Globus” je najčešće imao ulogu štamparije, redak je slučaj da je sâm izdavač.

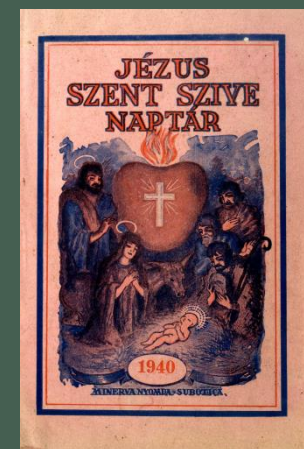
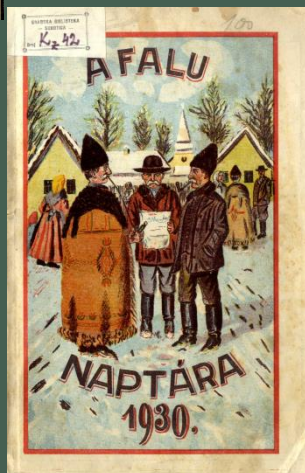
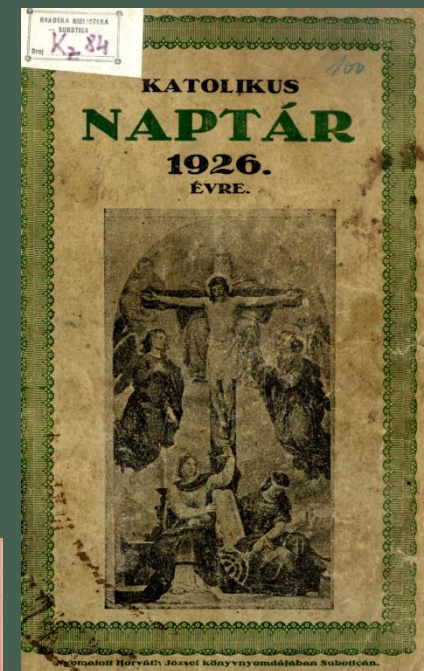
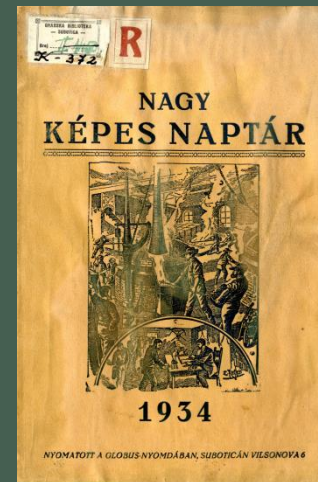
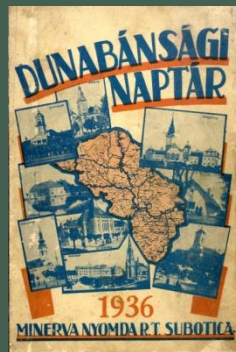
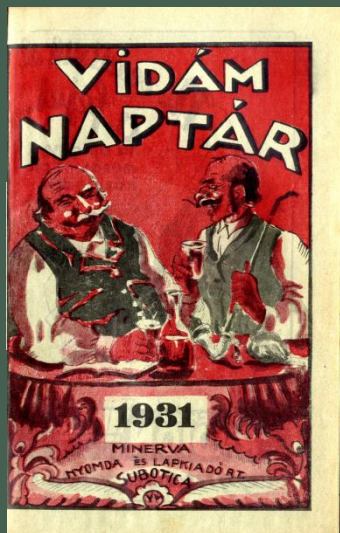

Mađarski kalendari između dva svetska rata

Piroska Š. Čaki u studiji koji je objavljen u časopisu *Híd* (1994), pozivajući se na izvor iz Kalendara *Híd* iz 1939. piše: „U kulturnom životu vojvođanskih Mađara je između dva svetska rata izdavaštvo kalendara doživelo procvat. 1930-tih godina su izlazili sledeći kalendari: *Szöllős Gazdák Nagy Naptára*, *Délbácska Naptára*, *Kis Szent Teréz Naptár*, *Vidám naptár*, *Gazdák Naptára*, *Petőfi Naptár*, *Jézus Szent Szíve Naptár*, *Kis Naptár*, *Magyar Gazdák Naptára*, *Képes Családi Naptár*, *Magyar Családi Naptár*, *Katholikus Családi Naptár* i drugi. Posle II svetskog rata opao im je broj, samo je Szabad Vajdaság izdao Narodni kalendar (*Népnaptár*) čiji je naslednik Kalendar Mađarsoa (*Magyar Szó Naptára*).”

U fondu Gradske biblioteke Subotice se većina od navedenih naslova mogu pronaći, ali posedujemo i one koje studija ne navodi (npr. *Délbánsági Naptár*, *Vajdasági Magyar Naptár*, *A Falu Naptára*, *Katolikus Naptár*, *S.H.S Királysági Magyar Naptár*).

Mađarski kalendari između dva svetska rata

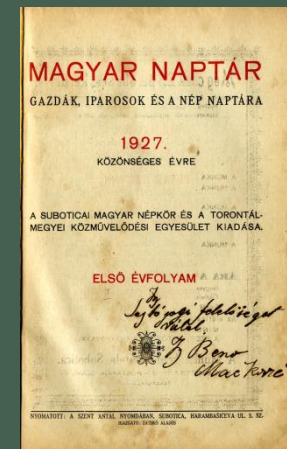

Magyar Naptár, 1927.

Pun naziv: *Magyar Naptár – Gazdák, iparosok és a nép naptára 1927. közönséges évre – A subotikai Magyar Népkör és a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület kiadása. Na koricama Magyarok Naptára.*

Ovaj broj kalendara je najrelevantnijeg i interesantnijeg sadržaja što se tiče kulture Mađara, jer opširno prikazuje rad kulturnog udruženja „Nepker”, kao i udruženja iz Sajana u Banatu, te daje druge interesantne priloge.

Izdanje koje se čuva u Gradskoj biblioteci Subotica *Mađarski kalendar (Magyar Naptár)* izašao je u zajedničkom izdanju „Subotičkog mađarskog nepkera” (Subotikai Magyar Népkör) iz Subotice i Kulturnog društva Županije Torontal (Torontál-megyei Közművelődési Egyesület). Štampana je u Štampariji „Sv. Antun” u Subotici.

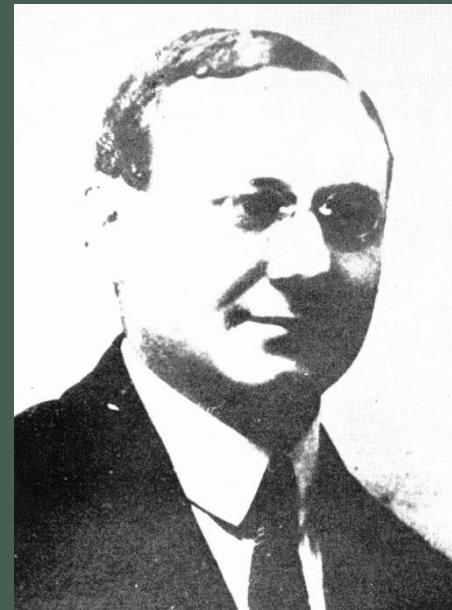

Štamparija i izdavačka kuća „Minerva”

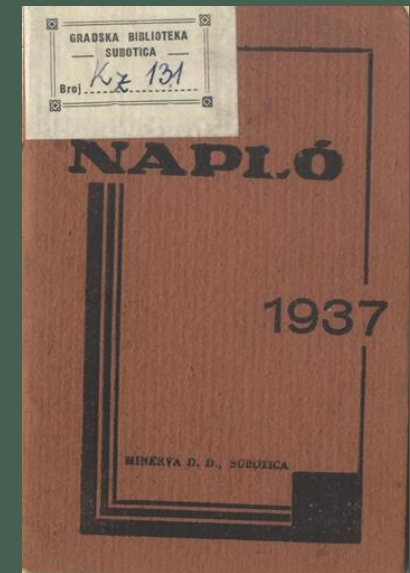
Štamparija i izdavačka kuća „Minerva” izdavala je više kalendara. Ova štamparija je nastavak štamparija Hirt (Hirth) Aladara i osnovana je 1911. godine. Tokom rata Hirt se pretvara u deoničko društvo.

Protokolacija firme „Bácsmegyei napló r.t.” je izvršena 1915. godine. Porodica Fenjveš (Fenyves), ranije Friedmann je tada preuzela većinski paket deonica, a Hirt ostaje u njoj kao poslovođa.

Štamparija od 30. jula 1920. godine nosi ime – „Minerva”.

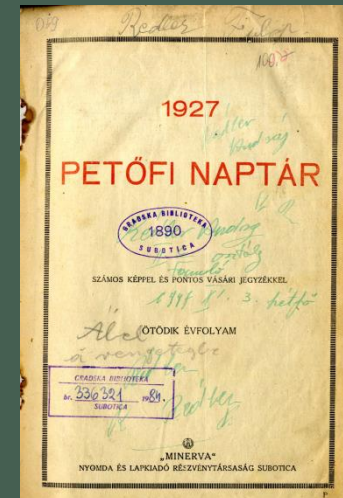
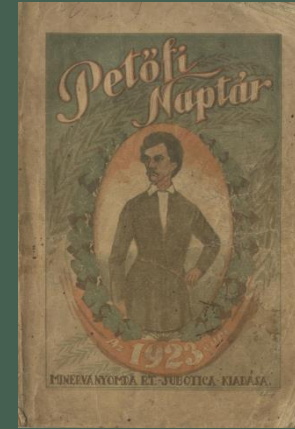

Ferenc Fenjveš

Petőfi Naptár, „Minerva”, 1923. i 1927.

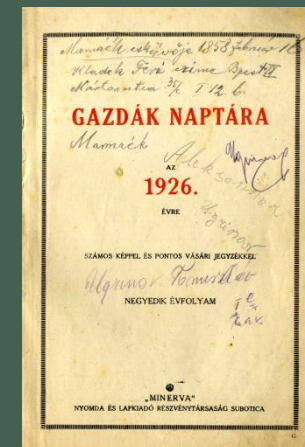
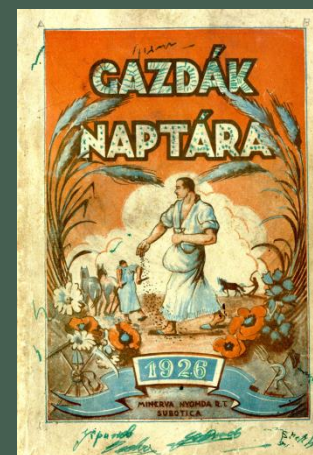
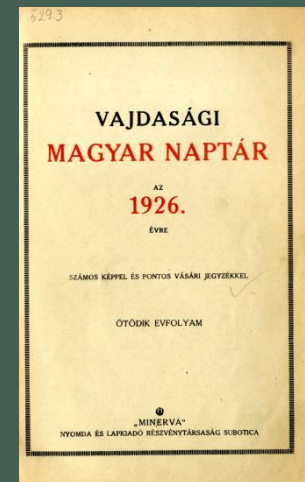
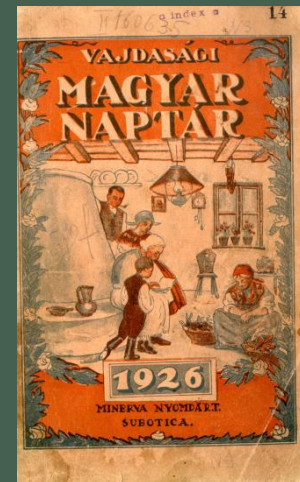
Petefi kalendar je izašao povodom stogodišnjice od rođenja mađarskog pesnika Šandora Petefija i sadrži opširnu studiju Gustava Tonča, profesora subotičke Gimnazije. Ostali tekstovi su dela poznatih mađarskih pisaca, Zoltana Turija (Thury Zoltán), Tibora Derija (Déry Tibor) Žigmonda Morica (Móricz Zsigmond) i drugih. Ovaj kalendar pod istim nazivom, bez obzira što nije imao nikakve veze sa Petefijem, izlazio je, pretpostavljamo, do 1927. tj. za 1928. godinu u izdanju Izdavačke kuće „Minerve”.

Kalendari „Minerve”, 1926. varijacije

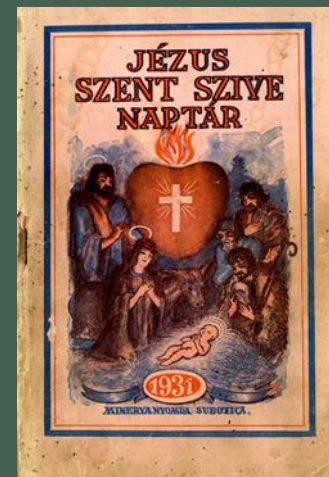
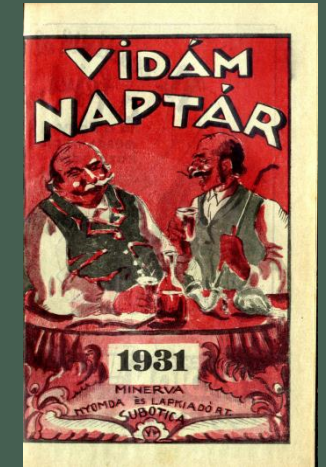
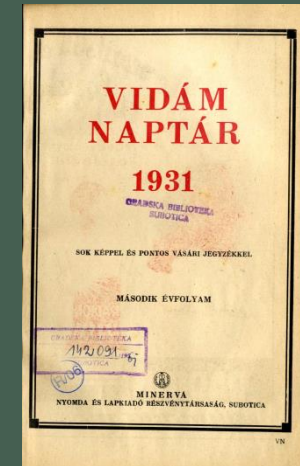
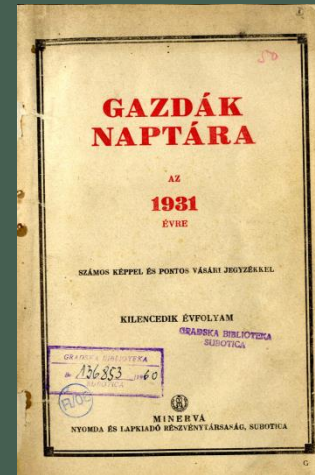
Varijacije kalendara izdanja „Minerve” iz 1926. su sličnog sadržaja u kojem se tekstovi ponavljaju.

Štampanje ovakvih kalendara je bio uobičajen potez izdavača da bi pridobili različitu čitalačku publiku.

Raznovrsni kalendari sa identičnim sadržajima

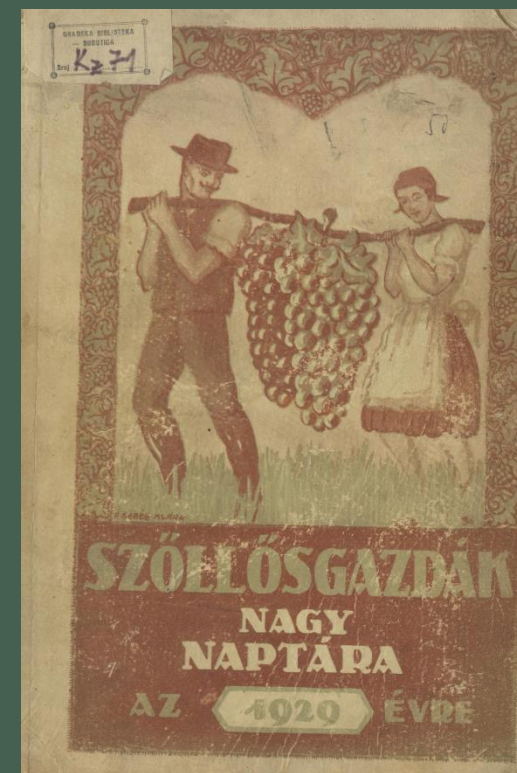
Kalendari sa istim sadržajima: za 1931. godinu štampan *Kalendar za poljoprivrednike*, *Katolički kalendar* i *Šaljivi kalendar*, a u suštini sadržaj nije odgovarao nijednom profilu.

Szőlősgazdák Nagy Naptára, 1920.

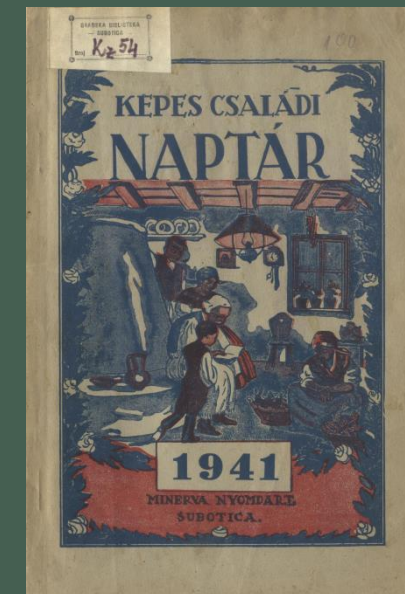
Veliki kalendar vinogradara na mađarskom jeziku za 1920. godinu je stručni kalendar iz oblasti vinogradarstva uz zabavu. Tekstovi u njemu su korisni i imaju visoku upotrebnu vrednost.

Izdavač je pretpostavlja se „Bačmeđei naplo” (Bácsmegyei Napló), štampa „Minerva”, (ima podataka samo sa korica).

Još neka izdanja „Minerve”:
Hasznos Naptár, 1934.
Képes Családi Naptár, 1941.

Korisni kalendar i Ilustrovani porodični kalendar, izdanja „Minerve” koji se čuvaju u Gradskoj biblioteci Subotice.

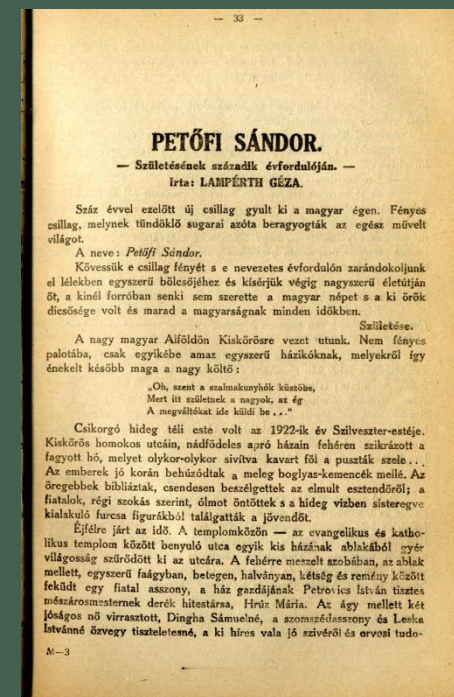
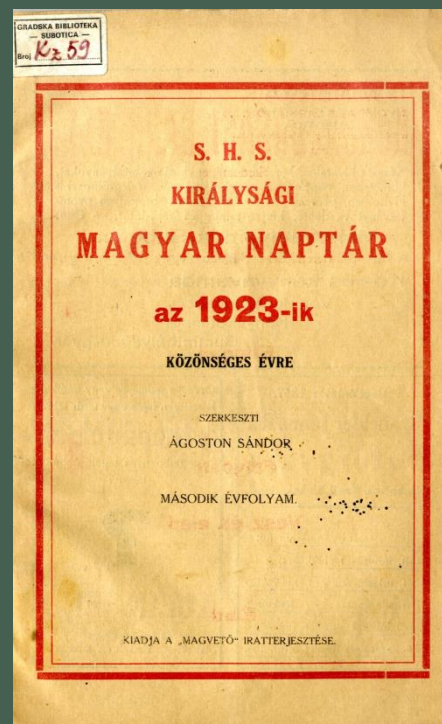

Kalendar Kraljevine S.H.S. (S.H.S. Királysági Magyar Naptár az 1923-ik közönséges évre)

Ovaj kalendar na mađarskom jeziku sadrži važnije informacije o Kraljevini S.H.S.

Uređivao ga je Šandor Agošton. Izdanje „Minerve” 1923.

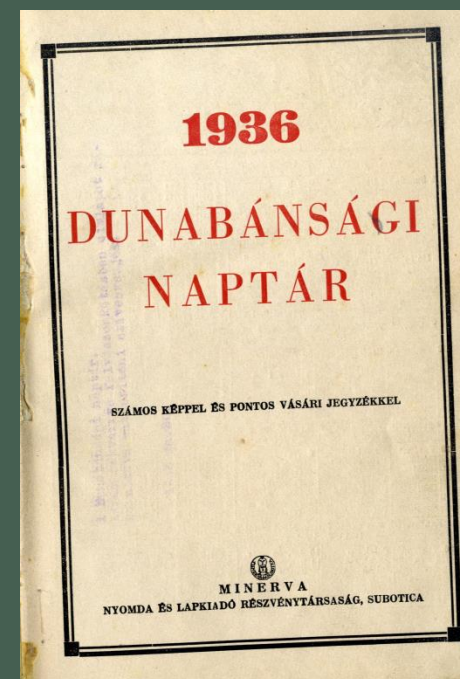
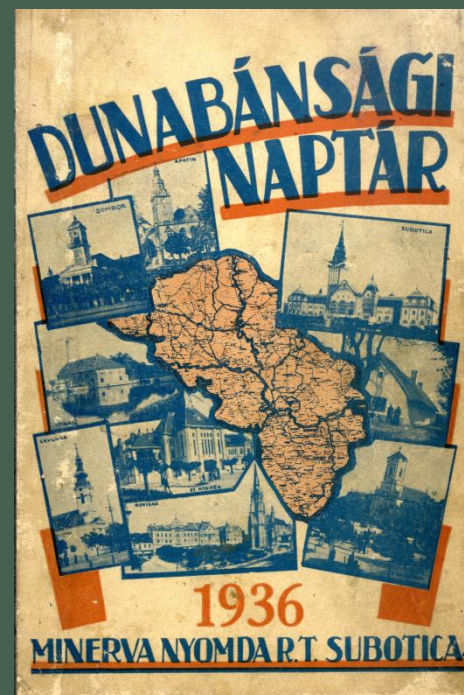
Sadrži opširnu studiju o Šandoru Petefiju povodom stogodišnjice rođenja.

Kalendar Dunavske banovine

Kalendar Dunavske banovine (Dunabánsági Naptár) izdala je „Minerva” na mađarskom jeziku, a nemamo saznanja da li je izlazio i na srpskom jeziku.

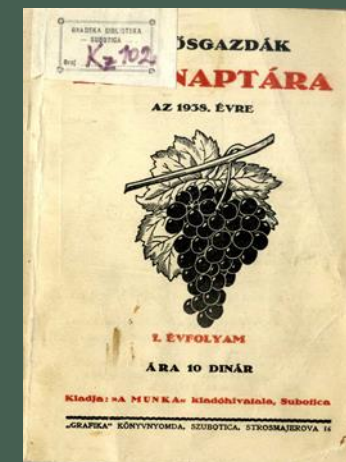
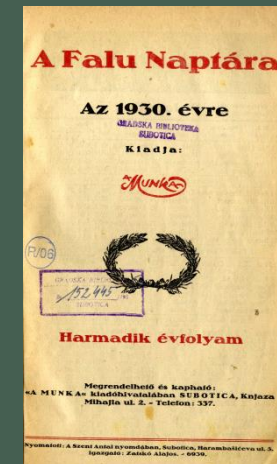
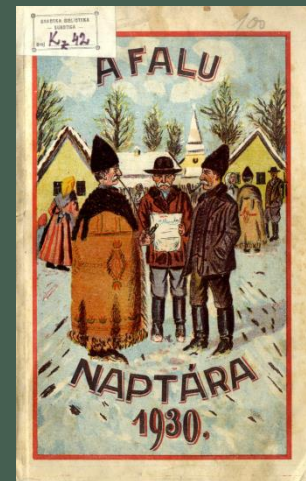
Ovaj kalendar je nastavak Kalendara Kraljevine SHS (S.H.S. Magyar Naptár) koji je izlazio od 1922.

Kalendari izdavačke kuće „Munka”

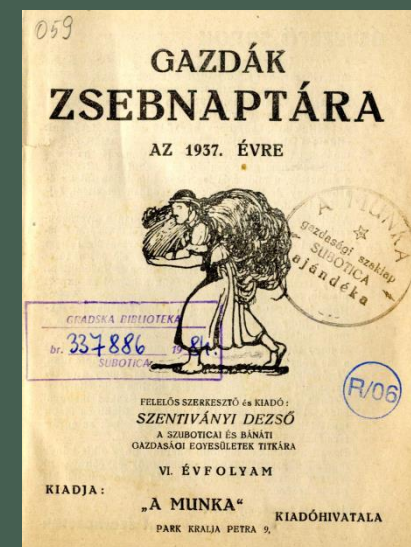
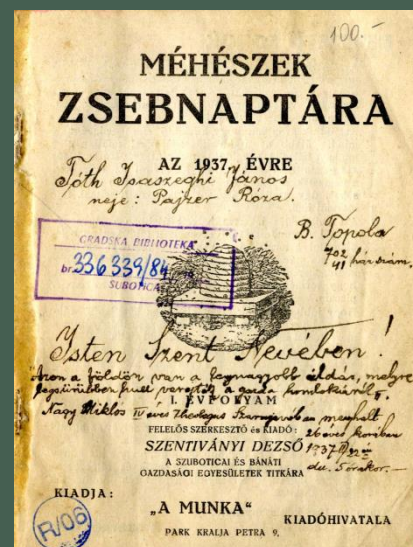
Urednik kalendara Izdavačke kuće „Munka” bio je Deže Sentivanji (Szentiványi Dezső).

U zbirci Gradske biblioteke Subotice nalaze se izdanja Izdavačke kuće „Munka” koji su namenjeni različitoj čitalačkoj publici, gazdama-paorima i poljoprivrednicima, pčelarima, vinogradarima i vinarima kao i seoskom življu: Zemljodilski kalendar (Gazdák Naptára) Seoski kalendar (A Falu Naptára), Kalendar mađarskih gazdi (Magyar Gazdák Naptára), Kalendar vinogradara i Džepni kalendar vinogradara (Szőlősgazdák Naptára, Szőlősgazdák Zsebnaptára), Pčelarski kalendar (Méhészek Naptára).

Identični kalendari „Munka”, 1937.

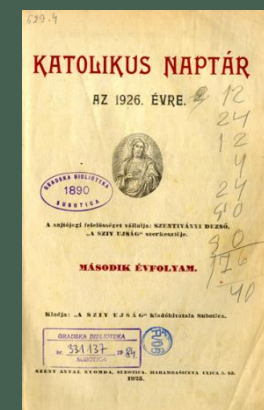
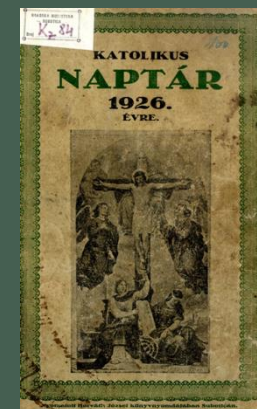
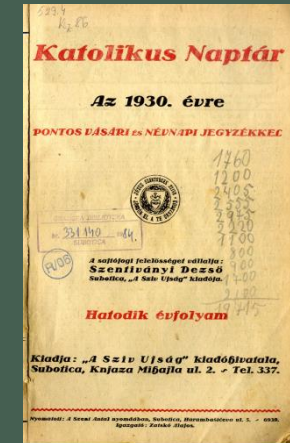
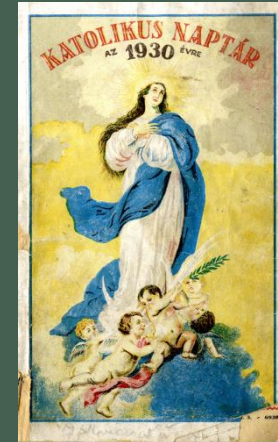
Identični kalendari za istu godinu, izdanja „Munka” – jedni su namenjeni pčelarima, a drugi poljoprivrednicima.

Izdavački ured „Sivujšag” – Szív Újság Kiadóhivatala

Đula Vereb bio je osnivač štamparije „Svetog Antuna” sa ciljem da ovde izdaje list *Bačkai naplo* (*Bácskai Napló*). Od 1924. do 1930. godine bio je urednik *Sivujšag* (*Szív Újság*) (1923–1928) katoličkog lista, koji se prvo pojavljivao u Topoli, zatim u Subotici. Predstavlja hrišćansko-nacionalističku liniju, učestvuje u političkim borbama mađarske manjine. 1937. godine je njegov čitalački krug ostao u manjini na izborima za rukovodstvo i zato je osnovao „Katolički krug” zajedno sa Benedekom Mačkovićem koji je bio ogranak „Bunjevačkog katoličkog kruga”.

Izdavač „Sivujšag” objavio je nekoliko katoličkih kalendara koji su u zbirci Gradske biblioteke Subotice.

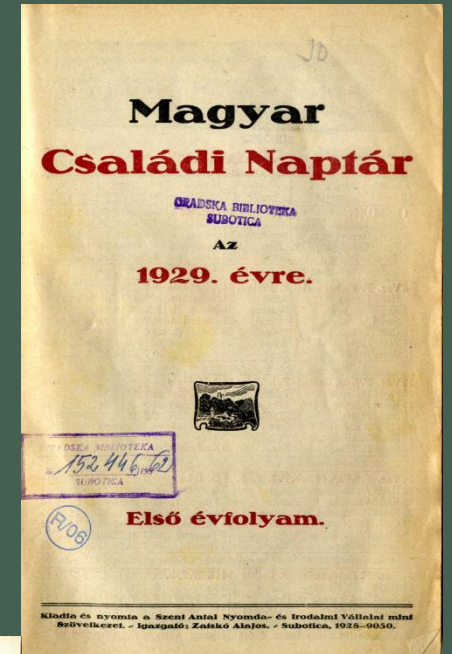
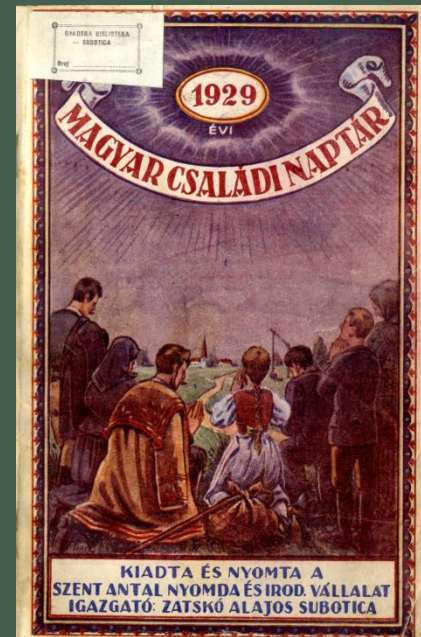

Magyar Családi Naptár, 1929. Štamparija „Sveti Antun” – Szent Antal Nyomda

Štamparija i književno preduzeće „Sveti Antun” nosilo je ovaj naziv od 15. septembra 1908. godine te je postao na državnom nivou grafičarski centar katoličkog pokreta.

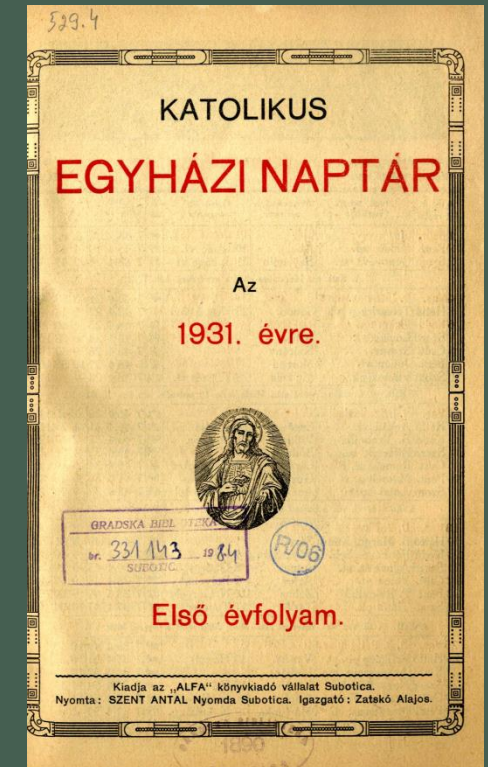
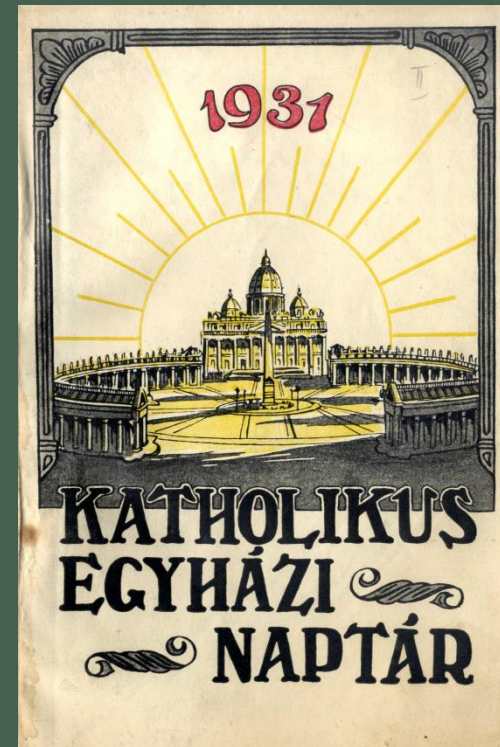
U novoj južnoslovenskoj državi, nastavila je sa radom, ali u otežanim okolnostima. Zbog prinudnog poravnjanja prekinula je 1931. godine sa radom. Aleksandar Lipšic će preuzeti njene mašine i opremu.

Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: *Mađarski porodični kalendar (Magyar Családi Naptár)*. Prvo godište je iz 1929.

Kalendar Izdavačke kuće „Alfa” Subotica

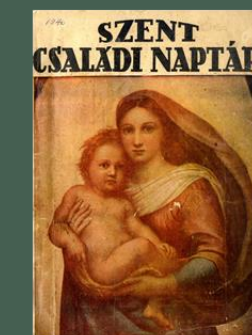
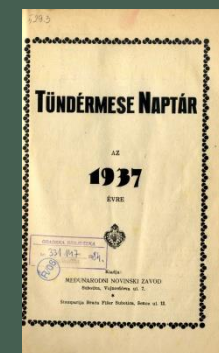
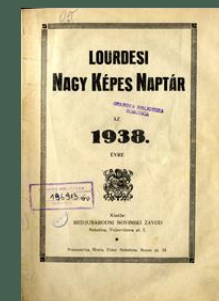
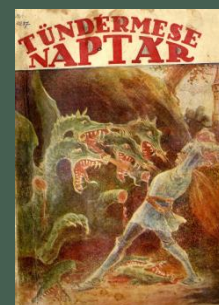
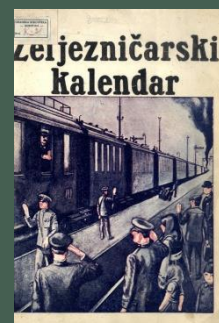
Izdavač Katoličkog crkvenog kalendara (Katolikus Egyházi Naptár) je Izdavačka kuća „Alfa” Subotica, a štampan je u Štampariji „Sv. Antun” za 1931. godinu. Drugo godište je štampano u Štampariji „Globus”.

Kalendari Međunarodnog novinskog izdavačkog zavoda

Međunarodni novinski izdavački zavod koji je svoje sedište locirao u Subotici, ali i u Beogradu izdavao je kalendare za razne grupe čitalaca, uglavnom donosio je puno ilustracija, fotografija iz sveta.

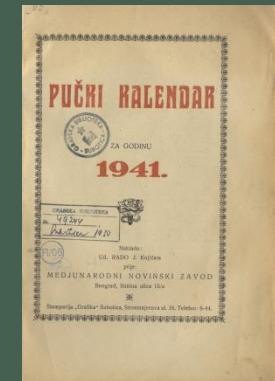
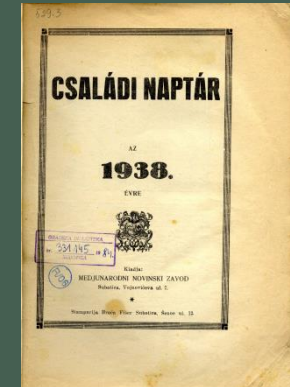
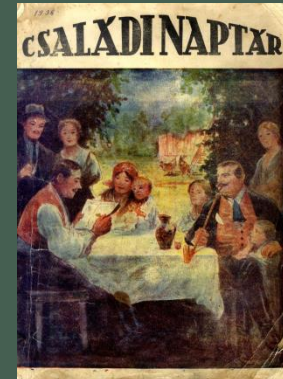
Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: *Zemljoradnički kalendar*, *Kalendar bajki*, *Željezničarski kalendar*, *Veliki ilustrovani kalendar Lurda*, *Kalendar svete porodice*.

Izdanja „Međunarodnog novinskog izdavačkog zavoda”

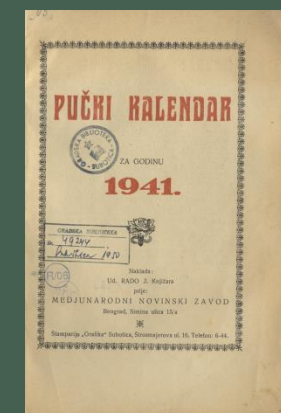
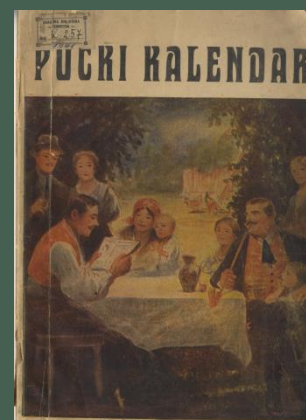
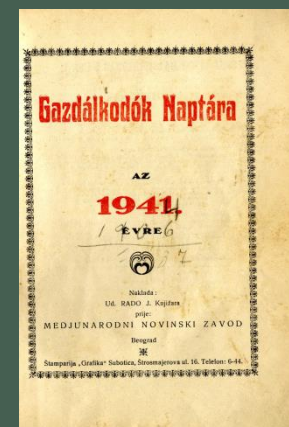
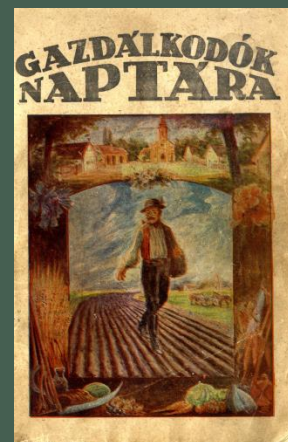
Családi Naptár, 1938. i Pučki kalendar, 1941.

Različiti kalendari koji imaju iste korice, različitih godina izdavanja iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: *Porodični kalendar (Családi Naptár)* iz 1938. i *Pučki kalendar* iz 1941. Štampani su u Štampariji „Braća Fišer”.

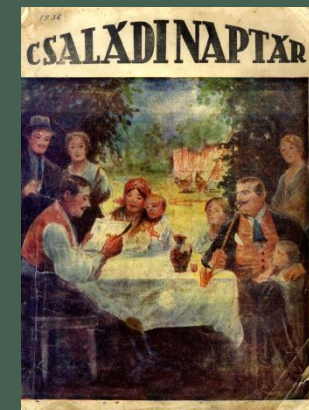
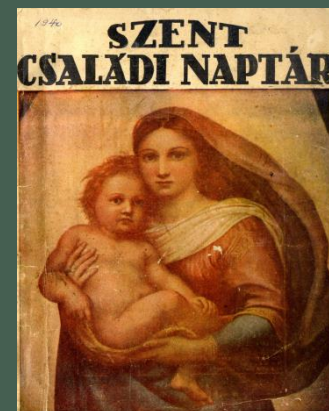
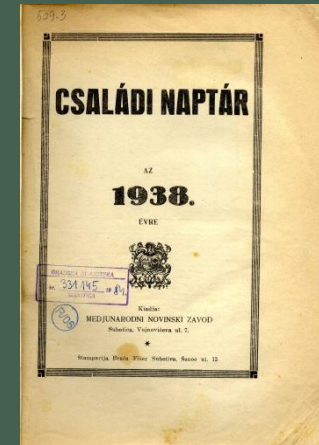
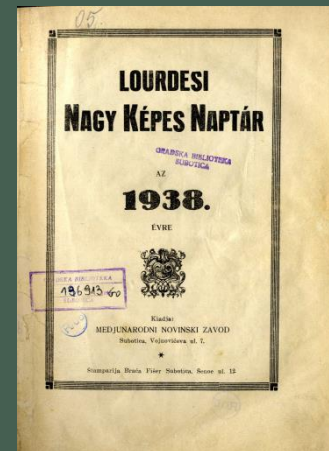
Kalendari identičnog sadržaja na mađarskom i na srpskom jeziku

Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice: *Pučki kalendar* i *Kalendar poljoprivrednika* na mađarskom jeziku (*Gazdálkodók Naptára*) za 1941. u sadržaju su identični, sadrže prevode tekstova.

Identični kalendari za raznu publiku

Od kalendara koji su u opticaju, često su štampani identični kalendari sa drugim naslovnicama i tako su ih distribuirali kao što su *Veliki ilustrovani kalendar iz Lurda* (Lourdesi Nagy Képes Naptár) i *Porodični kalendar* (Családi Naptár).

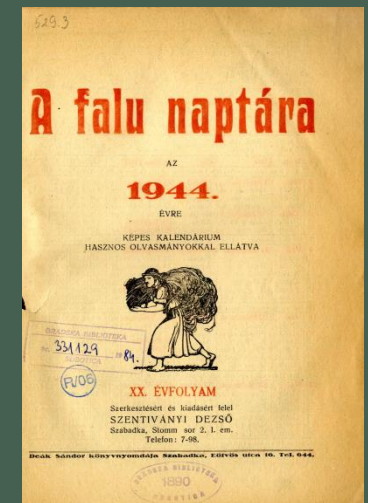
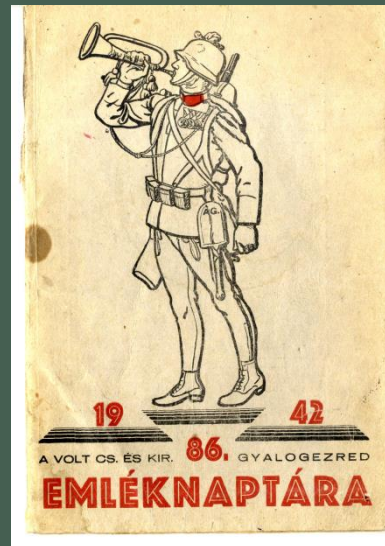
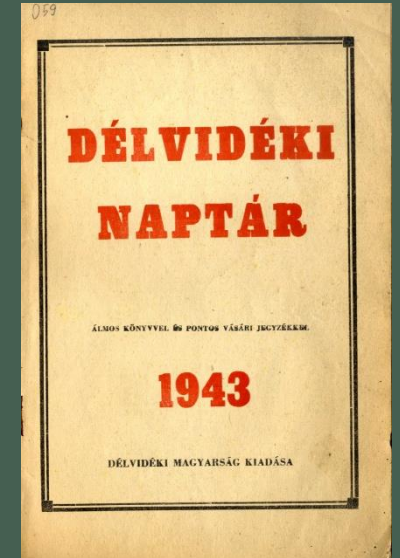

Izdanja na mađarskom jeziku za vreme Drugog svetskog rata

Za vreme Drugog Svetskog rata smanjuje se broj izdatih kalendara.

Gradska biblioteka Subotica poseduje izdanje Mađari sa Južnog kraja (Délvidéki Magyarság) u kojem je akcenat na ponovnom pripajanju južnih krajeva Mađarskoj.

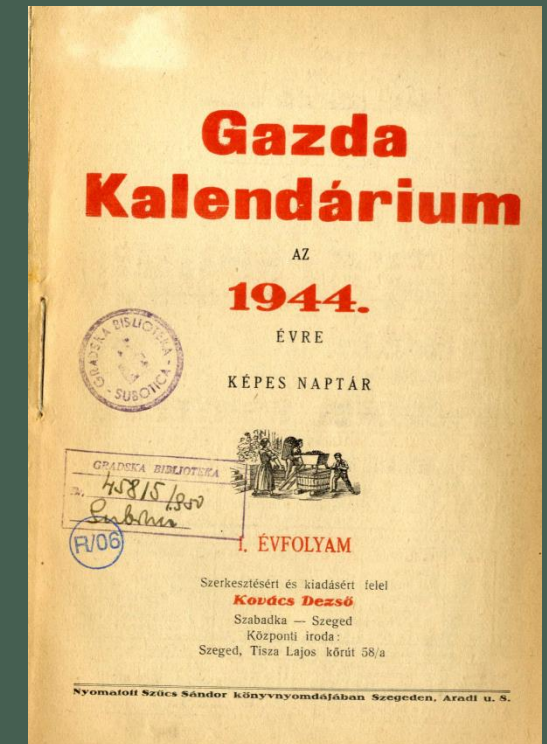
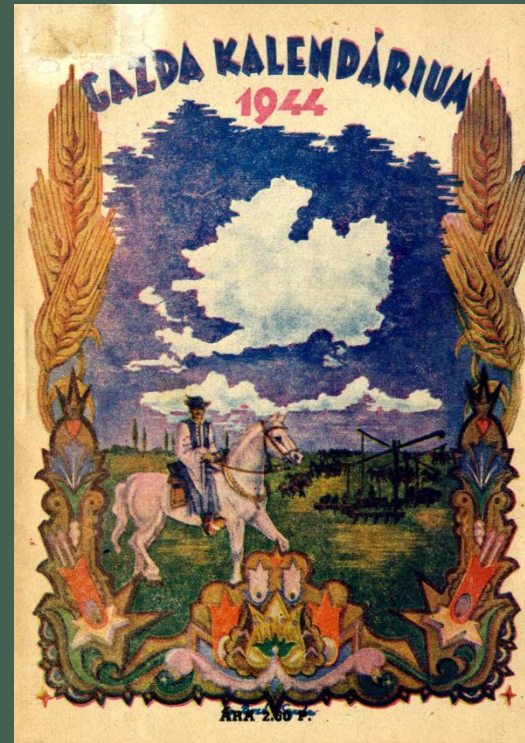
Kuriozitet je u zbirci Gradske biblioteke Subotice Spomen kalendar nekadašnjeg 86. pešadijskog puka iz 1942. godine.

Zajedničko izdanje Segedina i Subotice

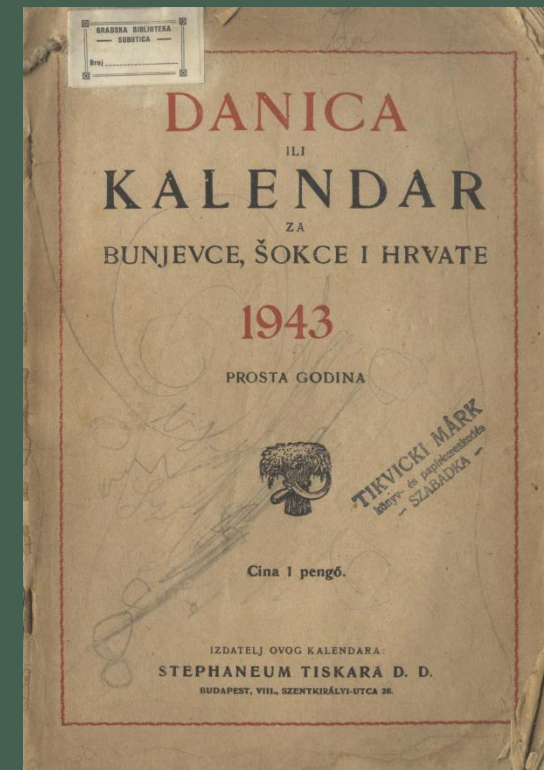
Iz zbirke Gradske biblioteke Subotice jedno subotičko-segedinsko zajedničko izdanje iz 1943. na mađarskom jeziku: *Gazda Kalendárium az 1944. évre – Képes Naptár. (Gazdaški kalendar).*

Urednik je bio Deže Kovač, a štampan je u Segedinu u štampariji Šandora Siča.

Danica ili kalendar za Bunjevce, Šokce i Hrvate

Kalendar tzv. *Budimpeštanska Danica*, koji je izlazio između 1923–1944. u Budimpešti u Štampariji „Štrefaneum”, pod nazivom *Danica ili kalendar za Bunjevce, Šokce i Hrvate*. Naziv je menjao tri puta. Prvo je nosio naziv *Kalendar za bunjevački i šokački narod*, te 1925. je proširio naslov *Danica ili kalendar za u Ugarskoj živeće Bunjevce, Šokce, Hrvate, Bošnjake, Rance i Dalmatince* u znak otvaranja prema ostalim hrvatskim etničkim skupinama. (Balić, 2020, str. 217)

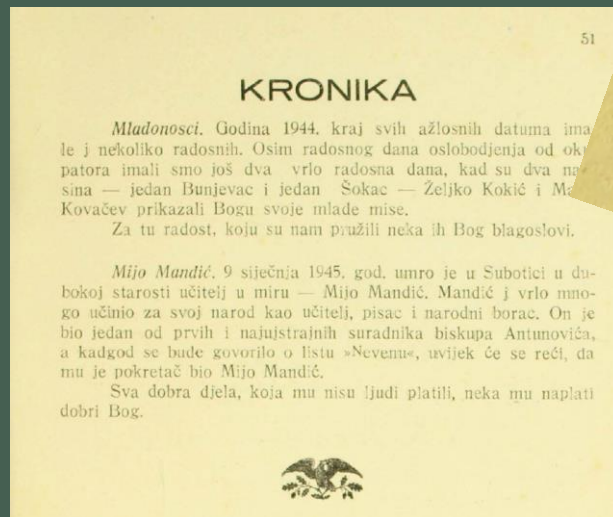
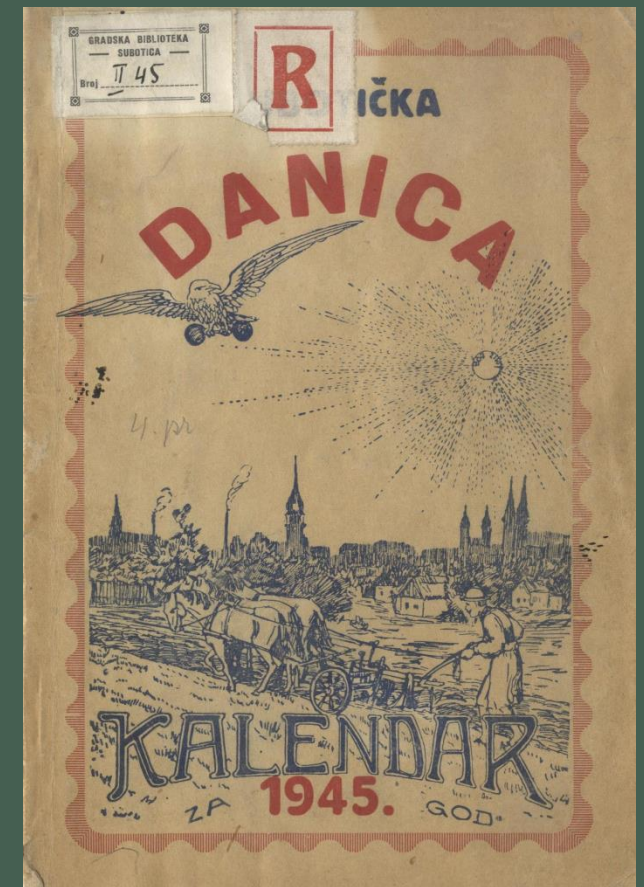

Posleratni period od 1945–

Nakon Drugog svetskog rata nova vlast je zahtevala od izdavača podvrgavanje socijalističkom režimu i jugoslovenstvu, što se odražava i na kalendarskoj produkciji ovih krajeva. Novine i kalendari su imale veliku ulogu u širenju ove ideologije. Vlast je sa nacionalnim pitanjem obazrivo postupala, te je u znaku bratstva i jedinstva dozvoljavao rad medija nacionalnih manjina, ali je ih ideološki držao pod kontrolom. Nije dozvolio klerikalizam i već 1947. zabranio je izlaženje katoličkih listova, pa i kalendara kao što je *Subotička Danica* koju je izdao Katoličko društvo „Ivan Antunović” (Subotica). Ovaj kalendar je objavljen nakon rata kao *Danica ili Kalendar za Bunjevce, Šokce i Hrvate*, zatim nosi naslov *Subotička Danica ili Kalendar Bunjevačko-šokačkih Hrvata* (1945 –1946).

Subotička Danica 1945–1946.

Posle Drugog svetskog rata ponovo nakratko izlazi *Subotička Danica*. Katoličkog je opredeljenja koje komunistička vlast još trenutno toleriše. Odgovorni urednik je od 1946. bio Franjo Vujković. Posle zabrane izlaženja kalendar ponovo izlazi od 1971. pod uredništvom Blaška Dekanja.

Odobreno od VOJNE CENZURE za
Vojvodinu pod br. 31 od 26 januara 1945 god.

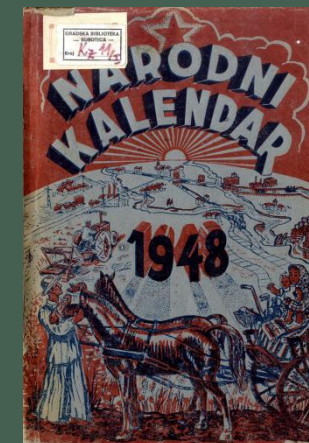
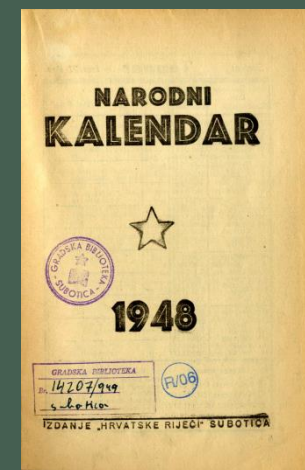
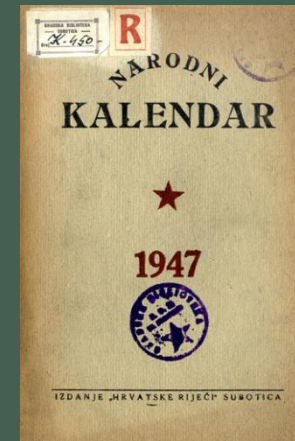
Posleratni period – „Hrvatska riječ” kao izdavač *Narodnog kalendara*

Od 31. maja 1945. godine izlazile su novine *Hrvatska riječ* kao latinično izdanje *Slobodne Vojvodine*, glasila *Jedinstvene narodnooslobodilačke fronte Vojvodine*. Uredništvo lista bilo je u zgradi subotičke štamparije „Minerva”, gde je i izlazio.

Jedno vreme list je bio izdavan u Novom Sadu, a tada su na *Hrvatskoj riječi* saradivali i Josip Kujundžić i Jozo (Joso-Josip) Šokčić.

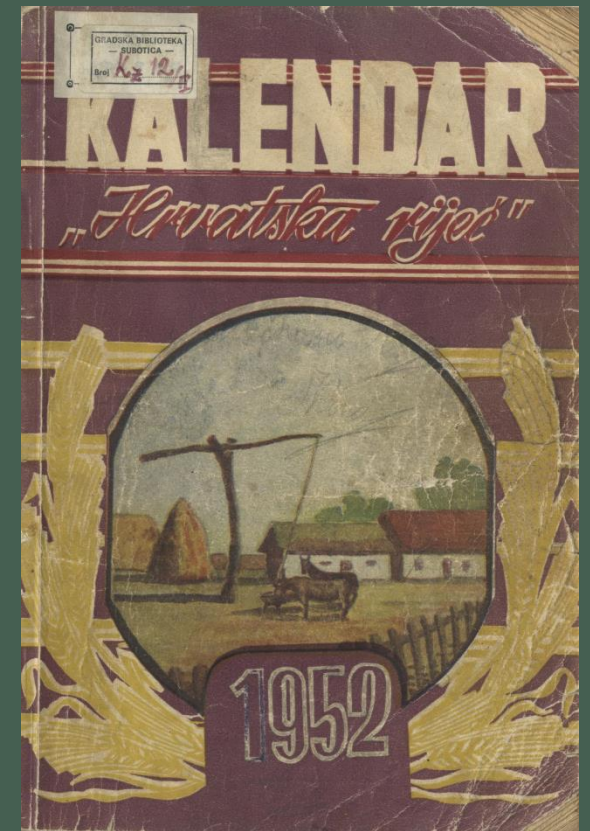
Od 6. decembra 1946. *Hrvatska riječ* izlazi kao nedeljnik do 1956, kada menja naziv u *Subotičke novine*.

Odgovorni urednik *Narodnog kalendara* za 1947. i 1948. u izdanju „Hrvatske riječi” bio je Balint Vujkov.

Kalendar „Hrvatska riječ”, 1952.

Od Kalendara „Hrvatska riječ” izašlo je samo jedno godište za prestupnu 1952. godinu. Urednik mu je bio Josip Kujundžić a izdavač Novinsko-izdavačko preduzeće „Hrvatska riječ”. Štampan je u Štamparskom preduzeću „Minerva”.

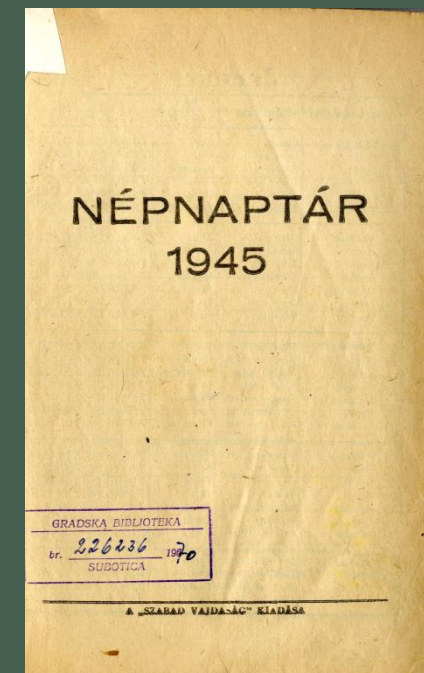
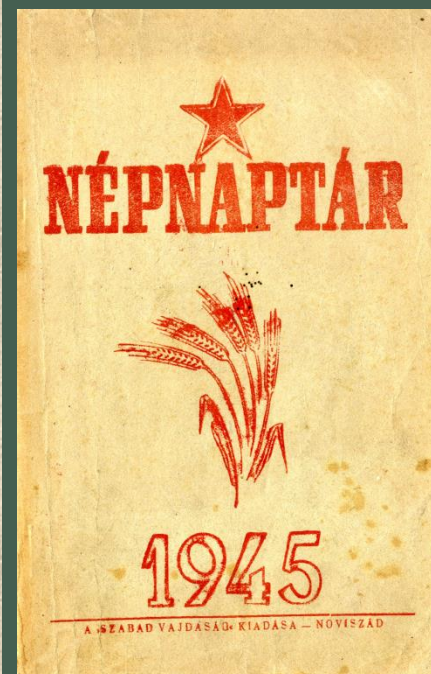
Posleratni period: *Narodni kalendar* na mađarskom jeziku, 1945.

Odmah nakon rata pojavljuje se *Narodni kalendar 1945.* (*Népnaptár 1945*) koji sadrži odabranu literaturu poznatih mađarskih pisaca, tekstove koji su pisani u duhu revolucionarnih ideja i ideje bratstva i jednakosti naroda.

Izdavač je „Slobodna Vojvodina” (Szabad Vajdaság) koji je bio prethodnik lista Mađarso (*Magyar Szó*). Prvi put je izašao 24. decembra 1944. i planirano je da bude skraćena verzija *Slobodne Vojvodine*. Mesto izdavanja je bio Novi Sad koji je bio pogodniji da kontrolišu izdavaštvo, nego Subotica ili Veliki Bečkerek.

Ovo se dešavalo u vreme zastrašivanja i pogroma Mađara i ostalih narodnosti i ideologije njihove kolektivne krivice.

27. septembra 1945. *Slobodna Vojvodina* postaje *Mađarso*.

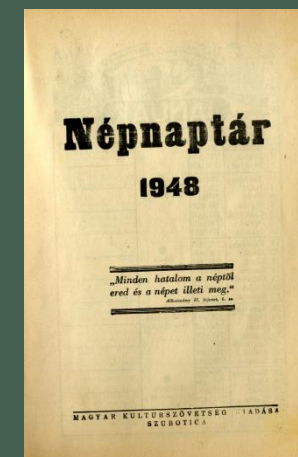
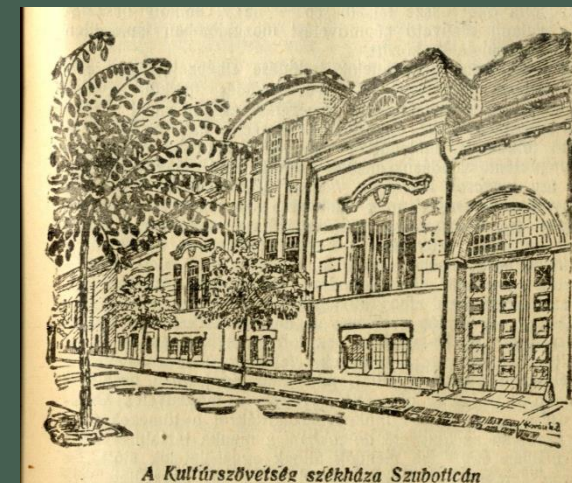
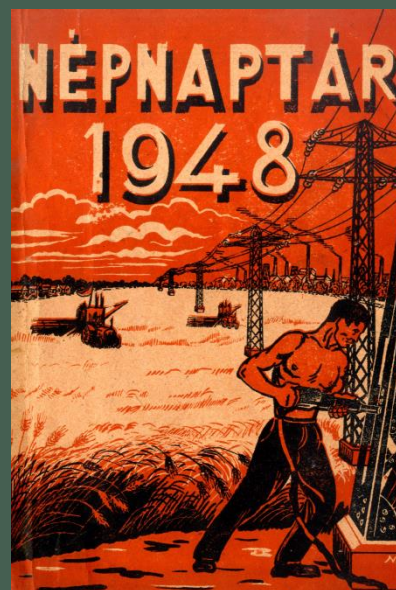

Narodni kalendari na mađarskom jeziku u periodu konsolidacije

Kada se *Narodni kalendar za 1947.* pojavio 1946. godine, već se posleratni život konsolidovao, prošla su najteža vremena, pogromi, ratni procesi, progoni i kolonizacija, mirovni procesi, konfiskacije imovine, počelo je formiranje nove političke elite ne samo među većinskim narodima nego i kod manjina. Mađarski manjinski život se institucionalizovao, jedna za drugim su počele da niču uredništva listova, formirano je Vojvođansko mađarsko pozorište, Kulturni savez vojvođanskih Mađara, te Izdavačka kuća „Bratstvo i jedinstvo” koji su imali zadatak da pokažu put koji manjine treba da slede u novom režimu kako bi prihvatili novu ideologiju i da bi postali lojalni građani socijalističke Jugoslavije. (Csáky, 1973).

Mađarski kulturni savez kao izdavač

Narodni kalendar za 1949. u jednom svom članku izveštava o tiražu Kalendara iz 1945. od 40.000 primeraka, takođe Piroška Š. Čaki (1973) u svojoj bibliografiji navodi broj primeraka za *Népnaptár* 1945. – 40 000; *Népnaptár* 1946. – 55 000; *Népnaptár* 1947. – 70 000; *Népnaptár* 1948. – 75 000; *Népnaptár* 1949. – 40 000; *Népnaptár* 1951. – 10 000; *Népnaptár* 1952. – 30 000. Kulturni savez izveštava da su i uprkos velikom tiražu brojevi rasprodati i da će za 8–10 dana ponovo izdati kalendar (20. str).

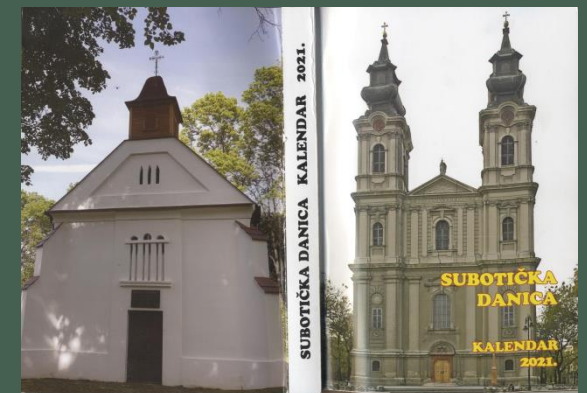
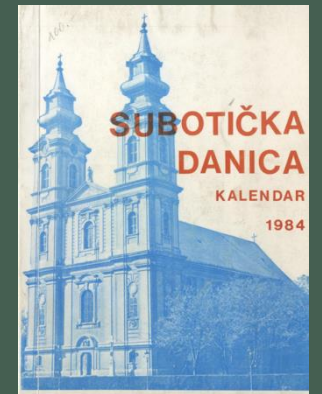
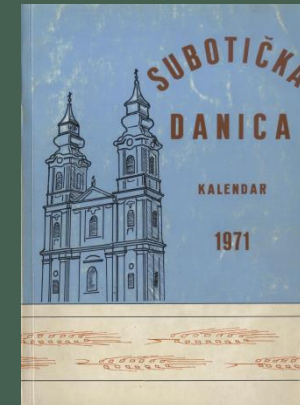
Narodni kalendari (*Népnaptár*), na mađarskom jeziku 1947–1952.

Između 1947–1952. objavljeno je 5 godišta *Narodnog kalendara (Népnaptár)* na mađarskom jeziku od ovih je 1947. Kulturni savez vojvođarnskih Mađara (Vajdasági Magyar Kultúrszövetség), 1948. je Vojvođanski mađaraski kulturni savet (Vajdasági Magyar Kultúr tanács), a 1949. izdavač je bio Izdavačko preduzeće „Bratstvo Jedinstvo – Testvériség-Egység” Kiadóvállalat. Od 1950. izdaje ga Mađarso pod nazivom *Nepnaptar*, a od 1969. je naziv *Naptar (Naptár)*. 1950. je imao naziv *Godišnjak (Évkönyv)*. (Balázs-Arth, 2016)

Nastavak izlaženja *Subotičke Danice*

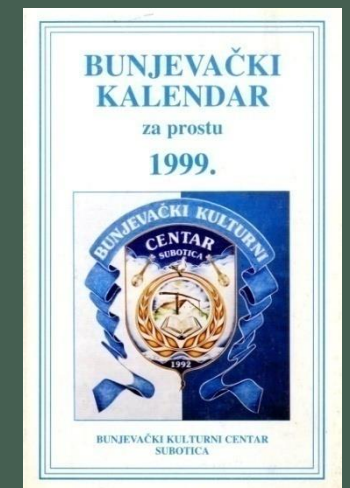
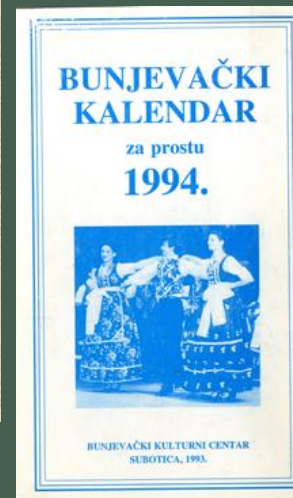
Posle zabrane izlaženja kalendar ponovo izlazi od 1971. do 1972. pod uredništvom Blaška Dekanja. Posle ponovne pauze od 1984. ponovo izlazi, glavni urednik je Stjepan Beretić; odgovorni urednik Lazar Ivan Krmpotić; od 1994. glavni i odgovorni urednik Lazar Ivan Krmpotić; od 1995. glavni urednik Stjepan Beretić, odgovorni urednik Stipan Bošnjak; od 2010. glavni urednik Stjepan Beretić, odgovorni urednik Andrija Kopilović. Glavni i odgovorni urednici: od 2012. Stjepan Beretić; od 2019. Josip Štefković.

Kalendar za 1971. god. (štampan 1970) u izdanju Župnog ureda „Sv. Roka” u Subotici sa stvarnim naslovom *Subotička Danica* predstavlja početak izlaženja publikacije sa novom koncepcijom. Od 1995. naziv joj je *Subotička Danica (nova)*, sa oznakom god. 1; od 1996. nastavlja sa 75. godištem. Prethodnik *Subotičke Danice* bio je *Bunjevačko-šokački kalendar*.

Bunjevački kalendar 1993–

Bunjevački kalendar: za prostu / pristupnu ... godinu. Izlazi kontinuirano od 1993. Izdaje ga Bunjevački kulturni centar, a suizdavač Bunjevačka matica Subotica. Prvi broj izašao je za godinu 1994. Glavni urednik je Miroslav Vojnić Hajduk. Kalendar Bunjevaca donosi tekstove o bunjevačkoj tradiciji, istoriji, o poznatim ličnostima, o dešavanjima, zatim književne tekstove na bunjevačkom, odnosno srpskom jeziku.

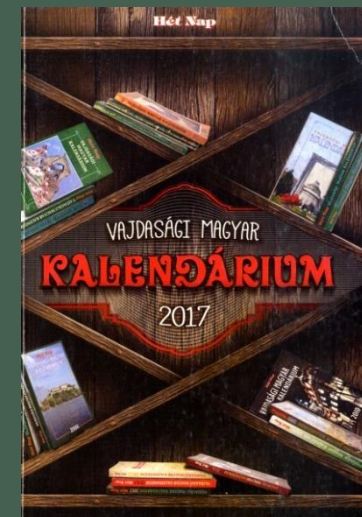
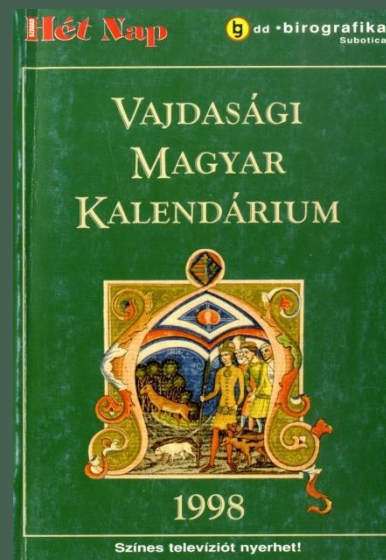
Magyar Szó Naptára i drugi kalendari na mađarskom jeziku

Kalendar Mađarsoa (Magyar Szó Naptára) je nastavak Narodnog kalendara (Népnaptár). Ovaj kalendar je počeo sa izlaženjem 1950. Prvi put je izašao pod naslovom Évkönyv ... U periodu od 1951–1968. nosio je naslov A Magyar Szó Népnaptára. Od 1969. menja naziv. Varijante naslova: Magyar Szó naptár ... évi naptára, A Magyar Szó Naptára, A Magyar Szó ... évi naptára és évkönyve, Magyar Szó, Naptár. Danas ima naziv A Magyar Szó ... évi naptára, Od početaka je ovaj kalendar delio sudbinu politički levičarsko orijentisanih medijskih organa čiji je osnivač Pokrajina, odnosno Država. U istoriji ovih dnevnih novina bilo je suprostavljanje samovolji osnivača i medijskoj cenzuri, a i došlo je do skorog gašenja lista usled materijalne nemogućnosti izlaženja i revolta novinara i saradnika. Kalendar Mađarsoa je bio omiljen među građanima.

U Vojvodini jedinstven je izdanje dečjeg lista Kalendar Jopajtaša (Jó Pajtás Naptára) koji je izlazio od 1948–1989. Osim ovog, na mađarskom jeziku od 1969. izlazi još i danas Katolički kalendar sa blagom (Katolikus Kincses Kalendárium).

Vojvođanski mađarski kalendar

Kalendar nedeljnika *Sabadhetnap* (*Szabad Hét Nap*) ima naziv (Vojvođanski mađarski kalendar) *Vajdasági Magyar Kalendárium*. U prvom periodu od 1998–2013. urednik mu je bio Antal Biači, a od 2004. kada izdavač postaje *Hét Nap*, glavni urednici su bili: od 2004. Karolj Dudaš; od 2011. Olga Krekić, od 2013. Viktor Tomek.

Literatura

1. Balázs-Arth, V. (2016). A bácskai magyar sajtó és könyvkiadás irodalmi vetületei 1947–1952 között. Doktorska dis., Novi Sad: Filozofski fakultet.
<https://www.cris.uns.ac.rs/DownloadFileServlet/Disertacija145925013705010.pdf?controlNumber=%28BISIS%29100373&fileName=145925013705010.pdf&id=5210&source=NaRDuS&language=sr>
2. Balić, S. (2020). Budimpeštanska Danica u svjetlu arhivskih izvora. U: Čeliković, K. (ured.) *Dani hrvatske knjige i riječi dani Balinta Vujkova : Zbornik radova s međunarodnog znanstveno-stručnog skupa 2019.* (str. 215-226). Subotica: Hrvatska čitaonica ; Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.
3. Bačić, S. (ured.) (2005). *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca ; 4.* Subotica: Hrvatsko akademsko društvo.

4. Bačić, S. (2006). Mjesto Balinta Vujkova u kalendarskoj tradiciji bačkih Hrvata. U: Čeliković, K. (ured.). *Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi* (str. 253-256). Subotica : Hrvatska čitaonica.
5. Bačić, S. (2012). Marija Cindori-Šinković, Eva Bažant i Nevenka Bašić Palković. Bunjevačko-šokački kalendari : 1868–1914 : bibliografija. (Prikaz knjiga). U: *Godišnjak za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata*. br. 4. (str. 404-405). Subotica : Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.
6. Bačić, S. (ured.). (2013). Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca ; 12. Subotica: Hrvatsko akademsko društvo.
7. Bašić Palković, N. (1996). Najstariji kalendari i listovi : počeci periodike u Subotici. *Ex Pannonia*, 1, 129-138.
8. Bašić Palković, N. (2011). Prvi bunjevački kalendari i listovi. U: *Bunjevački šokački kalendari : 1868–1914 : bibliografija*, (str.134-136). Subotica : Grafoprodukt.
9. Cindori-Šinković, M.(2011). Kalendari za narod. U: *Bunjevački šokački kalendari : 1868-1914 : bibliografija*, (str. 129-133). Subotica : Grafoprodukt.

10. Csáky, P. S. (1973). *A jugoszláviai magyar könyv: 1945–1970*. Újvidék: Forum.
11. Csáky, P. S. (1994). Adalék a Magyar Szó 50 éves történetéhez : Naptár és irodalom. *Híd*, 58, br. 12, 857-865.
12. Dietrich, Gy. (1976). A nyomdaipar fejlődése és jövője Szabadkán. <https://adoc.pub/a-nyomdaipar-fejldese-es-jvje-szabadkan.html>.
13. Ivanković, B. (2014). Narodna književnost podunavskih Hrvata u kalendarima koji su neredovito izlazili. U: Čeliković, K. (ured.) *Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi : Zbornik radova sa znanstvenih skupova 2013. i 2014.* (str. 121-127). Subotica: Hrvatska čitaonica.
14. Kićović, M. (1959). Vuk o prvim srpskim kalendarima. U: Gavela, Đ. (ured.) *Kovčežić : Prilozi i građa o Dositeju i Vuku ; knj. 2.* (str. 98-106). Beograd : Vukov i Dositejev muzej.
15. Kolozsi, T. (1973). *Szabadkai sajtó : 1848–1919*. Szabadka: Munkásegyetem.
16. Kolozsi, T. (1979). *Szabadkai sajtó : 1919–1945*. Újvidék: Forum.

17. Maticki, M. (1997). *Letopis srpskog naroda : tri veka almanaha i kalendara*. Beograd: Institut za književnost i umetnost ; Novi Sad: Biblioteka matice srpske.
18. Maticki, M. (2010). Počeci srpske periodike : Dositejev Cvetnik basne. U: *Književnost i kultura*; 2. Beograd: Međunarodni slavistički centar.
<https://doi.org/10.18485/msc50.2019.1.ch31>
19. Pató, I. (1976). Az 1939-es Híd-naptár. *Híd*, 40. br. 1-12, 120-122.
20. Pavić, M. (ured.). (1969). *Danica : 1826, 1827, 1828, 1829, 1834*. Beograd : Prosveta.
21. Pavić, M. (ured.). (1987). *Karadžić, V. S. Danica : 1826, 1827, 1828, 1829, 1834*. Beograd: Prosveta ; Nolit.
22. *Stodvadesetpet godina štamparstva u Subotici : 1844–1969*. (1969). Subotica: Grafički zavod.

23. Szentgyörgyi, I., Bašić Palković, N. i Bažant, E. (1987). *Bibliografija Mije Mandića*. Subotica: Monografija ; Gradska biblioteka.
24. Szentgyörgyi, I., Bašić Palković, N. i Bažant, E. (1988). *Subotička bibliografija : 1764–1869 ; sv. 1*. Subotica: Monografija.
25. Žigmanov, T. (2017). *Subotička Danica : kalendar za 2016. Nova riječ, God. 5, br. 1-2, 219-221.*

Izdavač: Gradska biblioteka Subotica
Za izdavača: Dragan Rokvić, direktor
Autori: Iren Bognar, Anita Lalić, Helena Omerović

Elektronska verzija kataloga izložbe
Calendaria in Zabathka
Kalendari u Gradskoj biblioteci Subotica

Link:

Štampa: „Biromarket” Subotica
Subotica, 2022.

Tiraž: 50

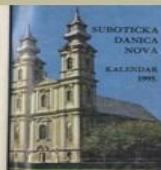
- **cip**

Plakat izložbe povodom Dana Grada, 2021.

Изложба – Kiállítás - Izložba Calendaria in Zabathka

Суботица
Szabadka
Subotica

Календари из збирке Градске библиотеке Суботица
Отварање 31.8.2021. у 10 часова у Читаоници

Kalendáriumok a Szabadkai Városi Könyvtárállományából
Megnyitó 2021.8.31-én 10 órakor az Olvasóteremben

Kalendari iz zbirke Gradske knjižnice Subotica
Otvorenje 31.8.2021. u 10 sati u Čitaonici

Градска библиотека Суботица
Szabadkai Városi Könyvtár
Gradska knjižnica Subotica